

SLOVENSKI NAROD.

Letnja vauk dan zvečer, izmiki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoče sam pošt, plača za vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele tolike več, kolikor znaša poština. — Na naročbu brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne odira. — Za ostanila se plačuje od peterstopne petit-vrste po 12 h, če se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se izvele frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaševih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljivo pošilja naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrt leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 190

Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrt leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnovom skratko se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez oziroma vsakemu, kdor ne vpošilja iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Govor dr. Ivana Tavčarja

v poslanski zbornici dne 27. septembra 1905.

Visoka zbornica! Veliki govor g. ministrskega predsednika je vzklik svoji govorniki pričel štumel mimo nas Slovencev takorekoč molče.

Zdi se mi, da slovenski narod za gospoda Gautscha kakor tudi za mnogo njegovih prednikov na zemljevidu sploh ne obstoja. Ta resnica pa velja le v toliko, v kolikor pridejo v poštev ministrski govori. Res je, da ne občasno mnogokrat jezika ministrov, toliko bolj pa moramo čutiti težko pest naših ministrov. Zlasti svobodomiselnost slovenska stranka ni, kakor se vidi, deležna v krogih izbornih uradniških ministrov nobenih simpatij, in če nas ne varajo vsa znamenja, namerava baron Gautsch vpeljati na Kranjskem nov kurz.

Prepoved Prešernove slavnosti.

V zadnjem trenutku mi je došla iz Ljubljane vest, ki je povzročila, da poprimem za besedo v tej debati. Gre

se za šolsko slavnost, ki bi naj se izvršila pred nanovo odkritim Prešernovim spomenikom v Ljubljani. Akoravno je ta spomenik jako skromen, je vendar povzročil že mnogo krika in vika med svetom in se spotika nad tem spomenikom zlasti katoliška stranka na Kranjskem.

Nameravali smo prirediti šolsko slavnost, da se tudi mladina takorekoč udeleži odkritja in da se tudi v mladino vsade vtisi, ki so vredni spomina takega moža, kot je naš veliki pesnik.

Stvar je bila inscenirana popolnoma pravilno. Določen je bil program slavnosti in ta program je dejansko potrdil tudi deželni šolski svet.

Da se stvar prav razume, se hočem spustiti nekoliko v ta program. Slavnost je bila namišljena na ta način, da se je udeležiti slovenska šolska mladost — poudarjam, da le slovenska mladina. Slovensko mladino bi naj pripeljali pred spomenik, kjer bi se ji naj v kratkem nagovoru označil pomen Prešerna kot pesnika. Take slavnosti niso nič novega, to smo že povsod doživeli in pred kratkim so peljali dunajsko mladino pred Schillerjev spomenik, ne da bi se kdo nad tem spotikal. Stvar je bila v najlepšem redu; tu dobim danes iz Ljubljane poročilo, da se je vladi zdelo dobro in potrebno, to slavnost prepovedati. (Čujte! Čujte!) Principijalno vlada soglašala s slavnostjo in je odredila, da se ta lahko vrši v šolskih sobah.

Ta motivacija pa vsebuje jasen dokaz, zakaj je vlada prepovedala javno slavnost. Poudarjam še enkrat, da so poročila, katera so časopisi razširili v svet, češ da bodo tudi nemški učenci prisiljeni udeležiti se slavnosti, nepravilna in da ne odgovarjajo resnici. Gre se le za slovensko mladino in zanjo se že sme zahtevati pravica, da sme priti pred spomenik moža, kot je bil France Prešeren. Vlada je vkljub temu slavnost prepovedala, in jaz vem tudi zakaj.

Stvar se je teden preje obravnavala v deželnem šolskem svetu in tu sta vstala oba zastopnika katoliško-narodne stranke in gromela z vso silo proti temu, da bi se peljala slovenska mladina pred ta spomenik.

Kot vzrok za to sta navedla, da je na spomeniku ženska podoba, ki je tako odgaljena (Živahna veselost), da se absolutno ne spodobi, peljati mladino pred tak spomenik (Medkljici).

Proti vsemu pričakovanju je vlada prepovedala večerj v širitev slavnosti. Ker se od vlade ni prepovedala slavnost v šolskih prostorih in ker nista oba zastopnika katoliško narodne stranke v deželnem šolskem svetu navedla nobenega drugega vzroka, je treba smatrati, da je vlada slavnost prepovedala samo iz tega vzroka, ker se nahaja na spomeniku razgaljena ženska podoba. (Čujte! Čujte! — Veselost.)

Morda vam je tudi znano, da je iz tega vzroka tudi ljubljanski knezoškof protestiral proti spomeniku. Pri tem je zavzel stališče, ki ga ne deli z njim noben izobražen človek. (Pričrjevanje.)

Le avstrijski vladi, vladi barona Gautscha, se je zdelo potrebno, da se udeležiti te smešnosti (živahni medkljici) in jo vzame na se. Ne preostaja mi drugega, kot da v imenu svoje stranke proti takemu vladnemu postopanju kar najodločnejše protestiram. Sploh si je pa menda baron Gautsch vbil v glavo, da priskoči na Kranjskem na pomoč gospodu knezoškofu in mu pomaga zakriti vse nage ženske podoče. (Živahna veselost.) Apeliral bi v tem oziru na sramežljivega in dostojnega gospoda ministrskega predsednika, naj se ozre nekoliko po tej dvorani. (Živahna veselost.) Tukaj vidite razne dame, ki podpirajo galerijo in ki gledajo v dvorano z izvrstno razvitimi prsmi. (Živahna veselost.) Če je kaka podoba, ki ni zagrešila drugega hudo-

delstva, kot da kaže svoje deviške prsi razgaljene, na kakem spomeniku kaj nesramnega, se mora toliko bolj obsoditi veliko število kariatid v tej dvorani, ker imajo razgaljene prsi.

Pričakujem torej od ministrskega predsednika, da bo v kratkem, če hoče konsekvентno postopati, predložil visoki zbornici zakonski načrt, po katerem se primerno prevlečejo nage ženske podoče pod galerijo sejne dvorane s flanelo. (Živahna veselost in medkljici.)

Divizionar Chavanne.

Zdi se, da se hoče vpeljati na Kranjskem nov kurz. Mi smo bili v tem oziru obveščeni in ostanemo oprezni.

Dokaz zato, da tiči nekaj v zraku, je tudi postopanje aktivnega generala, ki je počastil svojo prisotnostjo slavnost, ki jo je aranžiral knezoškof. Knezoškof ljubljanski je odprl svoj katoliški gimnazij in pri tem priredil veliko slovesnost, h kateri je povabil različne osebe, med temi tudi ljubljanskega divizionarja. Svobodomislec sem in nimam nič zoper to, kam kdo gre in kam ga vleče njegov okus. Tudi ljubljanskemu divizionarju ne zamerim, da se je udeležil slavnosti, ki sama na sebi ni mogla biti nič drugega kot politična slavnost. Proti tem zavodom se je bil v deželi ljut boj. Že nekaj let so takorekoč središče naših preprirov. Vkljub temu je prišel k slavnosti general, a samo s tem se ni zadovoljil. Povpel se je celo do nagovora, v katerem je pel slavo ljubljanskemu škofu in v katerem je želel za vodem in njihovim hiperklerikalnim težnjam najboljše uspeh. (Čujte! Čujte!)

Kar najodločnejše moramo protestirati proti temu, da se hoče nova doba Gautscheva vpeljati na Kranjskem s politikujočimi generali.

Za slovensko vseučilišče.

Sicer sta pa v govoru gospoda ministrskega predsednika pred vsem dve mesti, ki vzbujata zanimanje Slo-

vencev. To je mesto, kjer se je izrazil Njega ekselencija o razširjenju obstoječih visokih šol in o ustanovitvi novih vseučilišč. Ni mi treba posebej omenjati, da je bilo to mesto ministrskega govora jako nejasno, jako kratko in jako zavito.

Njega ekselencija se je odkrito bal, da ne bi izrekel kake besede preveč, da ne bi naščuval strank med seboj, ki imajo v tej zbornici večjo moč kot svobodomiselnost slovenska stranka. Vendar se je povzpelo do izjave, koje smisel je ta, da se ne dajo nova vseučilišča drugače ustanovljati kot z zakonom. Ta princip, v slovenščino preveden, pomeni toliko, da imajo Slovenci vseučilišče le takrat pričakovati, če to zadnji zakon prodre v tej visoki zbornici, da smejo torej le takrat računati na vseučilišče, kadar bi se to ustanovilo s privoljenjem Nemcev.

Kakšno pa je to privoljenje Nemcev, smo imeli priložnost videti pri nekem govoru poslanca Pommerja. In žalibog je — to se ne da tajiti — gospod ministrski predsednik glede slovenskega vseučilišča v svojem govoru, če se ga natančno pogleda, zavzel docela isto stališče kot gospod kolega Pommer v svojem ravno omenjenem govoru.

Gospod kolega dr. Pommer pravi, da slovensko vseučilišče ne bo nikdar ustanovljeno, gospod ministrski predsednik pa pravi: Držali se bomo vsega tega, kar smo obljubili. No, Slovincem gospod ministrski predsednik še nikoli nič obljubil ni in takih negativnih obljub se imajo navado avstrijske vlade napraviti Slovincem kar najtočnejše držati. (Veselost.)

Gospoda moja! Ustanovitev slovenskega vseučilišča je čisto gotovo nekaj takšnega, kar bi bilo povsod drugod razumljivo samo od sebe, le v Avstriji je kaj takega neumevno.

Toda v Avstriji zbujajo to vprašanje najostrejšo opozicijo in v Avstriji

LISTEK

Lepi janičar.

Spical Rado Murnik.

I.

Tiho in mirno je bilo v mračnem gozdu, ki se je razprostiral od skalovitega pogorja daleč noter do Starega gradu. Le tupatam je moglo predirati jutranje sonce skozi košato vejevje, slikalo cekinaste lise po mahovitih tleh in vžigalo blesteče diamante na rosnih listih in bilkah.

Počasi je prišla nežna srna skozi grmičje in se ozirala na vse strani; oprezno je stopicala dalje. Naenkrat pa jo je zagnalo nazaj; poizkusila je poskočiti in ubežati, toda ni mogla nikamor. Močna žimnata zanka ji je zadržala obe sprednji nogi.

Ta trenutek je priletela izza gostega olšja razcapana stara ciganka. Oster nož je zablisnil v njenih rjavih rokah in po zelenem mahu se je kadila rdeča kri. Ciganka je zažvižgala. Od strani, kamor je bila hotela prej srna, je prihitel mlad cigan z nemirnimi očmi, zabljeni divji in tožnimi. Molče sta otrebala žival in jo odnesla globoče v gozd. Nista bila še daleč, ko ju je obstopilo

pet oboroženih blapcev s Starega gradu. Zagrabiti so mogli le starko; mladi cigan jim je izmuznil iz rok kakor jegulja in izginil v hosti.

„Smo te vendar enkrat zalotili, he, ciganska golazen?“ se je grohotal Andrejec, najstarejši. „No, le čakaj, danes boš videla, po čem so srne, haha! Alo, z nami!“

„Pustite ubogo Činko, dragi, lepi moji gospodje!“ je prosila ciganka. „Nikdar več se ne dotaknem nič tujega. Prosim vas, pustite me!“

„Naprej, stara coprnica!“ je vpil Andrejec. „Lani si tudi obetala, da ne boš več kradla. Komaj so te izpustili, smo že pogrešali dvojce najlepših konj.“

„Pustite me še enkrat, prav lepo vas prosim, ljubi, dragi, zlahtni gospodje! Molila bom za vas in vaše žene in vaše otroke in vaših otrok otroke.“

„I — kaj si še vsega ne izmislila ciganska vragulja!“ se je hudoval drugi blavec. „Mara Bog ciganskih molitev!“

„Alo, brž!“ je zaukazal najstarejši. „Srno poneseš sama, in če ne boš kar precej tiho in mi zineš le najmanjšo besedico, te naklestim kar tukaj, da boš imela zadosti!“

Naložili so ji srno in jo gnali na Stari grad pred oskrbnika.

„O ti hudimska griža črna!“ je zakričal oskrbnik Pankracij, ko jo je zagledal. Mož je bil dolg kakor žrd. Na rdečem nosu se mu je poznalo, da je prerad praznil majolike, polne čislane vipavskega vina, in ošabni obraz se mu je svetil kakor dobro zabeljen žganec. „Molči, baba!“

Takoj je šel v prvo nadstropje svojemu gospodu javit, koga so ujeli blavec. Grof Erazem Starigradski, impozanten mož z resnim obrazom in jako lepo, dolgo brado, ga ni sprejel posebno prijazno. Pri njem je bil sel deželnega glavarja; prinesel je bil grofu važnih poročil o utrdbi ljubljanskega mesta proti pretečim turškim navalom. Bilo je leta 1458. in vse se je balo divjih roparjev mohamedanskih. Grof je oskrbnika takoj odslovil in mu velel, naj kaznuje tatice, kakor hoče.

Privezali so staro grešnico na klop in kmalu so padali silni udarci po golih petah. Ciganka se je zvijala kakor kača na žerjavi. Za gozdnim robom pa je čepel mladi cigan; divje so se mu svetile oči, ko je slišal materine krike.

II.

Bilo je pol meseca pozneje. Nad Starim gradom se je razpenjalo vedro

poletno nebo in zrak je bil preplavljen z vonjavo dehtetega cvetja v širnem vrtu pred grajskim poslopjem.

Na klopci blizu vrtnih vrat je sedela mlada pestunja Cila in pela pesmico; pred varihinjo se je igrala v travi petletna Julija, edinica grofa Starigradskega.

„Pogledkaj Julči, kako se ves grad sveti v soncu! Ali ni to pipi?“ je dejala pestunja.

„Pipi,“ je resno potrdila varovanka. Kar se je zgenila Cila; pred vdom je zagledala staro ciganko.

„Zlata moja, ljuba moja, daj, odpri mi!“ je prosila ciganka priliznjeno. „Odpri mi, da ti morem pogledati roko in ti prerokovati.“

„Ne smem.“

„Zakaj ne? Ali se bojiš slabe, bolne starke? Odpri mi, mlada lepa moja, da ti povem, kdo in kakšen ti bo mož! Odpri dušica sladka!“

„Ne smem pa ne smem!“ se je branila Cila, ki je živo zardela. „Posebno danes ne, ko gospoda grofa ni doma.“

„Ne bodi taka! Le odpri, rada prerokujem lepim dekletom in nisem se zmotila še nikdar! Ti ne veš, kako te ljubi lep mlad fant!“

Cila je še nekoliko omahovala; naposled pa jo je presvojila radovednost in deklila je zavrtela zarjaveli ključ, ki je tičal v vratih.

Ciganka je hitro stopila na vrt, prišla Cilo za roke in jela prerokovati. Kakor da bi bolje videla, je rahlo obrnila deklino proti gradu. V tem je pa smuknil na vrt tudi mlad cigan, skočil tiho otroku za hrbet, mu zamašil usta z ruto in urno odnesel svoj plen. V kratkem se je vrnil, se pritihtopil za Cilo, vso zamaknjeno v prerokovanje, in ji bliskoma zakril usta z rokama. Pravtako naglo je zvezala starka prestrašeni varihinji roke. Vrgla jo je na tla in ji zvezala še noge. Mladi cigan pa je porinil dekletu kepo smole na usta in jo zavezal z umazano ruto.

Urno sta bežala k otroku; strgala sta mu modrobaršunasto obleko s telesa in ga oblekla v zamazano suknjico in hlačiце kakor dečka. In izginila sta z njim hitro in brez sledu kakor veter.

III.

Po krasnem vrtu carigradskega ortabaše ali majorja Sejd Osman-age se je izprehajal mladi janičarski častnik Ahmed. Lep mladenič je bil Ahmed in lepo opravljen in vse je gledalo za

je pričakovati, da se ta želja, ta življenska želja slovenskega naroda nikdar ne izpolni, če bi bila odvisna le od nemških strank.

V tem oziru se je že toliko govorilo in toliko pisalo, da bi bilo popolnoma odveč, če bi se hotel spuščati v detajle. Konstatiram tukaj še enkrat mirno in razsodno, da je slovenski narod moral zahtevati ustanovitve vseučilišča, da naš narod mora to zahtevo vzdržati in da naš narod ne sme nikoli od te zahteve odstopiti.

Ker smo samostojna celota, ker smo samostojen narod, imamo pravico zahtevati višjo kulturo in ta višja kultura, s katero je v zvezi tudi potrební napredek, se ne da doseči, če se ne da narodu vseučilišča.

Boj za slovensko vseučilišče ni torej nič drugega kot boj za kulturno vprašanje.

Take prepire, tako boje smo mogli opazovati v zgodovini že ponovno in navdaja nas le nade, da so se ti vedne tako končali, da so oni, ki so se zavzeli za kulturo, naposled vendar dospeli do zmage.

In zato se tudi danes tolažim, da dobi slovenski narod, najsi vlada nastopa še tako polovično in dvoumno, v doglednem času svoje vseučilišče, ker brez njega absolutno ne more več živeti. Kakor je potrebna ribi voda, tako je treba slovenskemu narodu tudi vseučilišča. (Pritrjevanje.) Zategadelj sem prepričan, da bo enkrat nastopil v Avstriji državnik, ki se bo neoziraje se na vplive od spodaj ali od zgoraj z vso silo in energijo zavzel za to vseučilišče. Da pa baron Gautsch ni ta mož, to je umevno samo na sebi in smo o tem tudi popolnoma prepričani.

Ta naša zahteva pa je, gospoda moja, utemeljena tudi v zakonu. Naša ustava nam daje pravico do obstanka, ustava priznava slovenski narod in z ustavo samo je slovenskemu narodu zajamčena popolna ravnopravnost v narodu in šoli.

Vseučilišče je pa cvet vseh šol, zato je naravnost smešno, ako nam tisti, ki so svoje dni takorekoč ustvarili te državne temeljne zakone, odrekajo pravice, ki so jih sami določili v zakonu, namreč v § 19.

Pri takšnih razmerah je torej docela odveč, da bi se spuščal v daljne podrobnosti.

Celjski posl. Pommer in slov. književni jezik.

Ker sem se pa danes že oglašil k besedi, si ne morem kaj, da bi se ne dotaknil govora, ki ga je imel z ozirom na to vprašanje v visoki zbornici, kakor sem že omenil, g. tovariš dr. Pommer.

Proti naši zahtevi, da se osnuje v Ljubljani vseučilišče, se venomer rabijo najhujšemu in najrazličnejšemu sredstvu; med temi se zlasti nahaja na odličnem mestu ugovor, da pravzaprav slovenskega jezika niti ni, in da je vsled

tega naša zahteva po vseučilišču nekaj smešnega in nemogočega!

V tem oziru se je, gospoda moja, že od nekdanj odlikoval poslanec Pommer s svojimi trditvami, ki so za vsakogar, ki pozna razmere, dejansko višek neresnice, ki se je more v tem oziru nagromaditi.

V svojem zadnjem govoru je celjski poslanec glede na slovenski književni jezik rekel tudi to-le (čita): „Narod, ki še vedno zbira ogrodje za svoj književni jezik, ki še sedaj ne ve, ali bi ga naj izpopolnil iz češčine ali ruščine, da bi si ga tako končno umetno ustvaril, ali bi naj za književni jezik sprejel hrvaščino ali celo ruščino, tak narod mora biti pač skromnejši v svojih zahtevah in željah.“

To je torej v deželi navadni pojem, ki ga imajo splošno Nemci o slovenskem književnem jeziku.

Na Spodnjem Štajerskem živé nemški politiki, ki so mnenja, da se da samo na ta način spraviti slovensko vprašanje s sveta, ako se slovenski narod nazivlja „vendski“ in ako se slovenski književni jezik proglašja za novo vendsko jezikovno tvorbo.

Gospoda moja! To je komodni način smešenja, ki sicer nič ne dokazuje, ki pa ne vpliva na ljudi, ki opazujejo razmere samo iz daljave.

To metodo je spravljal svoje dni ako se še spominjate, v modo pokojni nemški pesnik Anastazij Grün, ali kakor se je imenoval v dež. zboru kranjskem Anton grof Auersperg.

Ta učenec našega največjega pesnika je nekoč prišel v deželno zbornico kranjsko in prinesel sabo zveženj knjig, zaviti v svoj robec. Ko je nato dobil besedo, je grof Auersperg dvignil robec kvišku in pompozno zaklical:

V tem žepnem robcu sem prinesel sabo vse slovstvo slovenskega naroda.

No, to je bil, gospoda moja, dovtip, brezčuten dovtip, ako smem tako reči, ki bi se dandanes ne mogel ponoviti.

Pri tem pa bi opozoril na neko dejstvo: Grad tega moža, ki je takrat nosil slovensko slovstvo v svojem žepnem robcu, in njegova gomila, oboje je prišlo v slovenske roke.

In če bi nemški pesnik danes vstal iz svojega groba, bi se moral pravzaprav rogati onim Nemcem, ki nosijo vedno njegovo ime na jeziku, hvaležen bi pa moral biti onemu narodu, ki ga je usoda določila, da čuva njegovo gomilo.

Tovariša Pommerja seveda taka nesreča ne bode zadela. (Poslanec Wastian: Isti narod je pomazal tudi spomenik!) To so bile politične demonstracije, ki se gode povsodi, zlasti pa pri Nemcih. Moje mnenje je pa, da se šovarišu Pommerju in puncto

groba ne more pripetiti taka nesreča, saka njegova gomila brés dvoma ne bo nikdar tako salslovela, kakor je Grünova.

Vsekdar, kadar rohni g. Pommer na znani burlikosni način proti slovenskemu jeziku, mi pride na misel ona zgodba, ki jo je napisal Maupassant. Ta zgodba se tiče nekega pariškega brveca, ki je bil v svoji mladosti izvrsten plesalec cancan. Ko se je mož postaral, ni mogel umeti, da ni več tak plesalec, kakor je bil v mladosti.

Vsed tega se je pripravljaj za vsak večer, nadel si je mladostno masko in se dal namazati s množino šminke, kakor je navada pri starih, ki hočejo nastopati v kaki igri. Prišel je svoj ples, delal skoro nemogoče skoke, toda konces pesmi je bil vedno ta, da so odnesli moža nezvestnega s pozorišča.

Na ta dogodek se vedno spominjam, kadar vidim gospoda dr. Pommerja tukaj debutirati z njegovim slovenskim jezikovnim znanjem. (Prav dobro!) Na ta dogodek se vselej spominjam, ako slišim sodbe gospoda Pommerja, ki jih napravlja o slovenskem književnem jeziku. Pa tudi njemu se zna končno zgoditi pri mali večini, ki jo je dobil v svojem volilnem okraju, da tudi njega odnesejo enkrat onemoglega s pozorišča njegovih političnih plesov. (Poslanec Kasper: To se lahko vsakemu pripeti!) To se lahko vsakemu pripeti, ravno zato se ne sme nastopati na tak način.

Odrekam gospodu dr. Pommerju pravico, izrekat i sodbo o našem jeziku. Ne zna niti stavka tega jezika, pobral je par izrazov na celjskem tlaku in s temi se postavlja. O jeziku ne razume ničesar ter je pravi zgled za to, da nemški profesorji najrajši, in sicer z absolutno nezmožljivostjo, govore o stvarih, ki jih najmanj razumejo. (Pritrjevanje.)

Doživeli smo že opetovano, da je gospod Pommer na nevreden način napadal naš jezik. Opozoril bi ga vendar, da sedi v tej zbornici razmerno število zastopnikov, ki jim je slovenščina materni jezik. Malo takta kaže, ako se tako napada jezik, kakor se sljubi dr. Pommerju napadati naš jezik. Spomnil bi ga na neki lepi Rückertov sonet — gospod dr. Pommer naj ga prečita ter si vzame k srou, kako je Rückert visoko čislal materni jezik in kaka načela je postavil glede spoštovanja vsakega materinega jezika!

Pseudonemška kultura.

Toliko o slovenski visoki šoli. Ustanovila se bo enkrat čisto gotovo — v tem pogledu ni dvoma. Toda žalostna je prikažen, da se Nemci, ki so vendar velik kulturni narod, ki jih v

tem oziru visoko cenimo, od katerih smo tudi glede kulture veliko pridobili, v tej zbornici in v Avstriji sploh postavljajo že nekaj časa na stališče, da drugim narodnostim ni ničesar dovoliti, da jim odrekajo tudi najelementarnejše kulturne zahteve ter jim jih nočejo dovoliti. (Posl. Wastian: Toda ne na naše stroške, gospod doktor!) Ako že hoče g. Wastian kaj slišati o tem, mu povem, da se ponavlja vedno fraza da se vse plačuje iz nemškega mošnjička. Otem bi se dalo mnogo reči. Toda eno pomislite: Nemci so postali v tej državi veliki, ker jim je služila država cela stoletja. (Klici: Narobe!)

Okoristili ste se s sadovi slovenskega dela; vsa stoletja, ko je Nemec v Avstriji tudi v gospodarskem oziru žel prednosti, niso bili Slovani nič drugega kakor težaki in v donosci Nemcev; vse ste pobasali v žepe in za Slovanese ni nikdar ničesar zgodilo. V tem pogledu ima država povrniti Slovanom velik dolg.

V tem oziru se nočemo dalje prerekati! Žvenketanje z denarjem je samo na sebi čudna stvar! Ako kak narod, ki je slučajno v Avstriji, nujno potrebuje gotove stvari v interesu kulture, ne bomo gledali na vinar, ali pride slučajno iz nemškega, ali iz kakga drugega žepa, posebno ne, ker avstrijska država ne izdani niti vinarja, ki bi prišel samo iz nemškega žepa!

To je malenkostno stališče, ki sem ga že opetovano obžaloval, posebno v interesu nemškega naroda samega, ki hoče veljati med svetom za kulturni narod prve vrste.

Vi hočete razširjati kulturo v Južni Afriki, na Kranjskem pa nočete dati nobenega vinarja, da bi se povzdignila narodna kultura. To je stvar, o kateri bi se dalo mnogo razpravljati, o kateri pa se da najmanj govoriti z vsenemškimi poslanci. (Posl. Wastian: Naše širjenje kulture se nam je slabo plačevalo, posebno na Kranjskem!)

Bomo že imeli priliko, gospod Wastian, pri drugi priliki o tem govoriti.

Splošna volilna pravica.

Sedaj pridem k drugemu delu govora gospoda ministrskega pred sednika, ki mora zanimati Slovence; pri tem se moram dotakniti vprašanja o splošni volilni pravici. Vem, da me bodo zaradi mojih opask, ki jih izustim v tem oziru, ostro napadali posebno moji klerikalni rojaki na Kranjskem. Toda, gospoda moja, v zadevi splošne volilne pravice stojim predvsem na stališču, da mora tudi v tem oziru biti vsakomur dovoljeno, imeti svoje lastno mnenje.

Menim, da so pri tej stvari kršanje in ropotanje najslabša dokazilna sredstva. Tudi glede splošne volilne pravice ima svoboda miselná stranka na Kranjskem svoje posebno stališče in to stališče hočem sedaj nekoliko osvetliti.

Drzmem se trditi, da splošna volilna pravica ali tozadevni volilni sistem ni v nobenem oziru tak, da bi se vsak svobodnomiselno misleči mož za to brez nadaljnega moral navdušiti.

Svet je pač tako ustvarjen in naj govori gospod dr. Lecher še tako lepe in prepričevalne besede, resnica ostane vendar-le, da ne najdeté volilnega sistema, ki bi mogel vse zadovoljiti. Čisto gotovo je vsak volilni sistem tak, da prizadene gotovemu številu volilcev krivico.

Res je, da je valed sedanjega volilnega sistema gotovi ljudski sloj brez volilne pravice. To je resnica in socialnim demokratom nikakor ne zamerim, da se potegujejo za volilno pravico, s katero hočejo svojim masam pridobiti volilno pravico. Toda recimo, da se splošna volilna pravica enkrat vpelje in da pridejo potem sloji, ki sedaj nimajo volilne pravice, do svoje pravice; posledica bota, da bo velika meščanska množica obsojena v manjšino in vsled tega v popolno brezpravnost.

Navesti sem hotel to samo zaradi tega, da dokažem, da se tudi splošna volilna pravica mora ukloniti pregovoru: Summum jus, summa injuria! (Pritrjevanje.)

Na tem dejstvu se ne da ničesar spremeniti in iz tega sklepam, da je svobodnomislečemu človeku vsak čas dovoljeno, si v tem pogledu napraviti lastne misli.

Toda nekaj je, gospoda moja, kar posebno v Avstriji pride glede tega vprašanja v poštev. V Avstriji vidimo, da so se tega vprašanja polastile najrazličnejše stranke. Socialnodemokratski stranki tega ne očitam. Razen teh pa so najrazličnejše stranke, ki baje gorijo za splošno volilno pravico.

Doživeli smo sedaj, da je svobodnomiselna mladočeška stranka predlagala uvedenje splošne volilne pravice. Ima pa zato svoje vzroke, nisem poklican, preiskovati vzrokov, ki so napotili stranko k temu postopanju. Toda čudno je zame dejstvo, da je v istem času tudi slovanski centrum po poslancu dr. Šusteršiču prišel s podobnim predlogom. (Posl. Choc: To je vendar dobro za vas!) Za nas je to zelo slabo, moj ljubi gospod Choc, in hočem vam to takoj razložiti! Dejstvo je — v tem oziru bočem govoriti povsem

Dalje v prilogi.

njim, koder se je pokazal v Stambul. Na glavi je nosil rdečo kapo, ob straneh ovito z belo svilo; lepo se mu je podala kratka zelena suknja, spredaj vsa z zlatom vezena. Nad rdečimi hlačami se mu je lesketal srebrn pas z vdelenimi rubini in smaragdi; nanj je bila pripeta sablja krivulja. Vso to opravo, od čepice do rdečih opank, mu je podaril ortabaša Osman-aga; njemu je mladi Ahmed lani leta 1470. v boju za osvojitve Albanije rešil življenje, ko je prestregel s svojim mečem smrtni udarec, namenjen poveljniku. Odslej je bil mladi častnik ljubljence Osman-aga.

Dasi je štel Ahmed šele osemnajst let, vendar ni bil nikoli prav vesel. Sanjavo, skoro tožno so mu gledale oči v svet.

V sanjah je videl včasí mogočno poslopje, bajno razsvetljeno od solnčnih žarkov; v sanjah je videl lepo oblečeno hanumo in bradatega efendija; v sanjah je slišal včasí sladkotožno pesem. Hrepenel je po takih sanjah, ali zastoj se je trudil zapomniti si nočne podobe in pesem. Po dnevi je vse zopet zatonilo v neprodorni megli.

Med gredicami je delal suženj. Ahmed je šel k njemu.

„Kdo si in odkod?“ ga je vprašal v slovanščini, kolikor se je je naučil od bosenskih janičarjev.

„Vid Lenkovič s Kranjskega, blizu Benečanskega.“

„Kaj ti je oče?“

„Toliko kakor vaši veliki age, baron. Tudi jaz sem zapovedoval četam, dokler me niste ujeli.“

„Pa te oče ne reši z zlatom?“

„Prejkone so poslano vsoto poneverili. Ali pa oče ni dobil obvestila.“

Odslej se je Ahmed večkrat pomenoval s sužnjem. Vid mu je moral pripovedovati o svoji domovini, o svojem narodu, o njegovih šegah in navadah; zlasti pa je Ahmed rad poslušal Vidove pesmi. Tako podobne so se mu zdele oni, ki jo je slišal včasí v sanjah, in tajna sila ga je vlekla k Vidu. Rob pa je hušjal od dne do dne.

„Tebi se toži po domu, ubogi moj“, mu je dejal Ahmed nekega popoldne. „Tukaj bi umrl. Pripravi se na beg! Jutri odpotuje naš ortabaša v Malo Azijo. Preskrbim ti denar in obleko. Čez tri dni odplove italijanska ladja v Benetke.“

Vid od veselja ni vedel, kam in kaj. Hotel je svojemu rešitelju poljubiti roko, ali ta mu jo je odtegnil in naglo odšel.

Tretji danse je vozil Vid, preoblečen v italijanskega plemiča že skozi Dardanele.

IV.

Drugo spomlad, meseca marca, so prihrumele hitre turške čete četrtič pred Ljubljano. Satorile so v treh taborih, v Zelenu jami pri Sv. Krištofu, na Poljanah pod Gradom in v šišenski Jami. Ljubljana je bila dobro zavarovana z novim močnim ozidjem. Nikjer niso mogli sovražniki v mest; zato so tem huje divjali po okolici. Takoj so zažgali najstarejšo cerkev ljubljansko pri Sv. Petru.

Pri oddelku, taborečem na Poljanah, sta bila tudi janičarska častnika Sejd Osman aga in Ahmed. Ponoči je naročil ortabaša Ahmedu, naj pregleda straže, postavljene pod Gradom noter do pred Pisana vrata in na Prulah do Ljubljane. Tiho je jezdil Ahmed od straže, ki so klicale v temno noč svoj: „Jek diir Allah bis millah!“

Takrat sta bila oba brega Ljubljane od Ljubljane do Vrhnike zarasla s hrastovino in vrhami. Na teh močvirnih tleh je zgrešil Ahmed smer. Zašel je v megli preblizo pred mesto. Naenkrat je počil strel, sedem mož je skočilo iz zasede in potegnili ranjenca raz konja. Kar so mogli, so hiteli z njim proti mestu, proti Pisanim ali Karlovskim vratom, ki so zapirala vhod v Florijanske ulice. Stražnik jih je takoj spustil čez most in v kratkem so stali

vojščaki pred svojim poveljnikom, Vidom baronom Lenkovičem.

„Ahmed!“ je vzkliknil začuden Vid, ko so posvetili omedlelemu janičarju v obraz. Obrazil je rano, kakor je znal in vedel; nato je ukazal, naj neso ranjenca v hišo, kjer je bival za obleganja sam, in naj precej pokličejo ranocelnika žida Arona.

Aron je rano izpral in prevezal. Izjavil je Vidu, da ni nobene nevarnosti, pač pa da je Ahmed izgubil mnogo krvi. Obenem pa je razodel osuplemu Vidu skrivnost, da je lepi janičar — devojka. Vid je židu strogo zapovedal, naj molči o tem.

Drugo jutro so grmeli na Gradu vsi topovi. Ko so Turki uvideli, da ne opravijo ničesar, so odšli prav tako hitre, kakor so prišli. Vsa Ljubljana se je oddahnila in hrumela od velikega selja. Vid Lenkovič pa je sedel ob Ahmedovi postelji in držal njegovo roko v svoji.

„Ahmed, bodi miren!“ ga je prosil. „Čez dober teden pojdeš z menoj na Dolenjsko na naš grad Pečino. Kadar tam okrevaš dodebra, se morš vrniti, če te bo volja. Ne morem ti povedati, kako sem vesel, da morem tebi, svojemu rešitelju in prijatelju, vrniti dobroto!“

Vidu so prekipela čustva, sklonil

se je nad „prijateljem“ in ga poljubil na ustne. Ta poljub je bil ves drugačen kakor prijateljski, toda Ahmed se ni branil, ker ni vedel, da ga je izdal stari Aron. In akotudi bi bil Ahmed tisto vedel, se ne bi bil preveč branil, zakaj Vid Lenkovič ni bil napačen mladenič.

V.

Ahmedu se je obrnilo kmalu na bolje. Čez poldrugi teden sta bila z Vidom že na Pečini, kjer je pasel stari baron Lenkovič svojo viteško bolezen, dolgo časno putiko, in ni maral za nikogar.

„Ježeš, ježeš, kako zal je ta nevernik!“ je vzkliknila stara kuharica na Pečini večkrat sama zase in v pričo drugih. „Mislija sem, da je vsak Turč ves kosmat, kakor sveti Hromelj, ki dela točo in blisk. Na, ta janičar je pa lep in prijazen kakor sveti Alojzij!“

Ko se je Ahmedu zacelila rana, sta jela jahati po krasni okolici in pridno zahajala na lov na srne in jelene. Kmalu se je vrnila Ahmedu zdrava barva in moč.

„Ahmed, mislim, da si že zadosti krepak in da ti ne more več škodovati, četudi se majhno razburiš!“ je dejal Vid, ko sta nekoč jezdila skozi bukov gozd. „Prosim te, ne bodi hud! Čaka te imenito presenečenje! Ne boš hud?“

„Ne bom,“ se je nasmehnil Ahmed. „Tako mi turške vere!“

mirnoj nikogar nočem osebno prizadeti in upam, da se bodo gospodje držali potem istega načela — dejstvo je, ki je pribito, da se je klerikalna stranka na Kranjskem takoj, ko je uvidela, da z razpoložljivimi ji sredstvi ne more prodreti, z nekakim mogočnim prepričanjem polastila zahteve: Vpeljati hočemo na Kranjskem splošno volilno pravico!

Že nekaj let je takorekoč glavni princip te stranke, da je treba v deželo uvesti splošno volilno pravico. Kaj zasleduje klerikalna stranka s splošno volilno pravico na Kranjskem, vem čisto natanko.

Ako katera stranka ni poklicana, se potegovati za splošno volilno pravico, je ta ravno klerikalna stranka. Ta imamo najmanj opoblastilo se navduševati za tako volilno pravico in ako to stori, ji to ne pride od srca. V tej volilni pravici vidi hipno sredstvo, da se povzpne do moči, da se pa pri prihodnji prilikitegasredstva zopet otrese! (Posl. Choc: Saj ste vendar narodni!) O tem sedaj nočem govoriti. Toda poudarjam eno: Ako se najsplošna volilna pravica kjerkoli uvede, zahtevam, da se potem pripuste na volišče le taki volilci, ki so sposobni, si sami ustvariti prepričanje. (Pritrjevanje.)

V tem tihi ravno nesreča splošne volilne pravice, da nimamo takih mas, ki bi mogle samostojno in neodvisno izvrševati to volilno pravico. Le pogledajte na Kranjsko. Tam prodre klerikalna stranka z vsakim, ki ga nastavi za kandidata. Vpeljite splošno volilno pravico, in v kranjskem deželnem zboru ne bo sedel noben drugi zastopnik kotedinolezastopnik klerikalne stranke! In to je končni cilj in namen vseh prizadevanj takozvane katoliške stranke na Kranjskem; v tem tihi edini vzrok, zakaj se tako zelo navdušuje za to volilno pravico!

In baš ker menimo, da razmere na Kranjskem in pri Slovencih sploh niso take, da bi mogle utemeljevati uvedbo splošne volilne pravice, ker menimo, da bise s splošno volilno pravico uvedle najmanj svobodne volitve, smo za sedaj proti taki volilni pravici. To pa tembolj, ker stojimo in ostanemo na stališču, da je za slovenski narod največja nesreča, da ima toliko politikujočih duhovnikov. (Posl. Perič: Doktorjev tudil!) Da, doktorjev tudil, toda brez doktorjev tudil ne izhajate. Kaj bi bili, ako bi ne bilo doktorjev v vaši sredi. Par bistrih

glav, ki jih imate, so vendar doktorji. Sicer ste pa nič. (Veselo!) Dokler se v tem osiru razmere radikalno ne spremenijo, dotlej se slovenska svobodomiselnost stranka na noben način ne bo mogla navdušiti za splošno volilno pravico.

Po teh opombah, gospoda moja, se mi ne vidi več potrebno, baviti se še nadalje z govorom gospoda ministrskega predsednika.

Razmerje z Ogrsko.

Mnogo se govori tukaj o našem razmerju z Ogrsko. O tem se je izjavil gospod ministrski predsednik jako energično, o tem smo slišali že tudi najenergičnejše govore v tej zbornici. Eno je dejstvo in to dejstvo oboteja v tem, da niti ministrski predsednik niti govorniki, ki so doslej nastopali in ki bodo še v prihodnje nastopali, niso v stanu pokazati nam sredstvo, na kak način bi se mogli dostojno ločiti od Ogrske. Tega sredstva danes ne ve noben človek, tudi njega ekselencen gospod ministrski predsednik ne. Konec bo, da se bo naša vlada Ogrm v vsakem oziru vdala.

Vladne težnje v tostranski državni polovici streme za tem, da bi pripomogle do veljave reakcionarnim elementom. Da se te težnje rešijo, vdali se bomo tudi Ogrm. To pa prezirajo stranke te zbornice. Prepirajo se za reči, ki so manj važne. Glavna stvar se prezira, da nam reš plovemō z vsemi jadrji v Rim in da nam je znan le en cilj, čigar se drže dosledno naše vlade in se ga morajo držati. Ta cilj je: tostransko državno polovico, kolikor mogoče, napraviti katoliško. Dase ta cilj doseže, se bomo tudi Ogrm v vsem vdali. (Ploskanje.)

Pismo iz Hrvatske.

V Zagrebu, 28. septembra. (Narodni poslanci o krizi na Ogrskem. — Priprave za volitve.)

Veliki, zgodovinski dogodki, ki se vrste v Pešti in na Dunaju, so usodnosni in prvi vrsti tudi za Hrvatsko. Spet je prišlo v akutno stanje naše zgodovinsko laviranje med Dunajem in med Pešto. To je že usoda malih narodov... To je vsebina vse naše zgodovine. V časih, ko je bil dunajski centralizem nevaren, so se naši stari približali Madžarom, da se z družinami močni ubranijo. To skupno obrambo smo vedno drago plačali; naše plemstvo, ki ni nikdar narodno čutilo, se je v takih časih vedno odpovedalo kake posebne narodne pravice, samo da je čim ožje zvezano z Madžari. Kadar pa so Madžari samovoljno posegali po ostankih naših pravic, kadar so delali na to, da se popolnoma potopimo v njihovi edinstveni državi, tedaj so se

spet pojavile struje, ki so obračale svoje poglede na Dunaj in od tamkaj iskale pomoči. A Dunaj, ki je bil vedno v boju s Pešto, se je posluževal teh lojalnih slug, da dela Madžarom v njihovi hiši težave. Ali še po vsaki taki bitki je Dunaj pozabil na prejšnje svoje zaveznike v sili, in jih je izročil Madžarom na milost in nemilost, da pri prvi prilležitosti zopet začne staro igro.

Ko je Khuen tako tiransko vladal pri nas, smo ga smatrali za madžarskega komisarja in vsa njegova dejanja so šla na račun Madžarov, vsled česar si je tako silno ojačilo sovraštvo proti njim. Kot protiteža se je pojavila misel „k Avstriji“, in se z nekaterih strani celo ni zagovarjalo zedinjenje Dalmacije s Hrvatsko, nego zedinjenje Hrvatske z Dalmacijo...

Zdaj zopet, ko morajo Madžari v svoji težki borbi iskati zaveznikov, in so se spomnili tudi nas Hrvatov, se je pojavila struja, ki zagovarja sporazumljenje z Madžari v svrhu, da se doseže čim več narodnih koncesij. Zoper to strujo dela ne Hrvatskem pred vsemi vladajoča stranka, ki je sad Khuenovega nasilstva a sedaj služi brezpogojno Dunaju, kakor bo pozneje brezpogojno služila zopet madžarski koaliciji, kadar pride ta na vlado. Protipeštansko strujo stvarjajo dalje še oni rodoljubi, ki ne morejo pozabiti Khuenovih nasilstev ter jih smatrajo za madžarska, vsled česar smatrajo da med nami in Madžari ne more priti niti do začasnega sporazumljenja. Ravno tako je razdvojeno javno mnenje in Dalmaciji. Samo da je tam močnejša struja za sporazumljenje z Madžari, ker trpe Dalmatinci vsled tega, da jih Avstrija zanemara in vsled njenih garmanizatoričnih tendenc.

Ti dve struji med Hrvati glede na situacijo na Ogrskem pridejo do izraza v ponedeljek 2. oktobra, ko se bo na Reki vršil shod narodnih poslancev iz Hrvatske in iz Dalmacije. Za ta shod se je delalo že pred tremi meseci, dokler se naposled ni ožji odbor zedinil o tem, kdo naj se povabi in o čem naj se razpravlja. Na shod so povabljeni samo tiste frakcije, ki so zastopane v saboru, „ker se gre“ kakor pravi poziv „za narodna vprašanja, ki spadajo med parlamentarne akcije“. Z ozirom na to sta povabljeni obe opozicijski frakciji v hrvatskem saboru in četvorica izven klubov stoječih opozicijskih poslancev; iz dalmatinskega dež. zbora so povabljeni hrvatske stranke in srbski klub, dalje državni poslanci in klub hrvatskih in slovenskih poslancev v istrskem dež. zboru.

Dosedaj se ne ve, kaka pripravljajna dela je izvršil ožji odbor in kaj namerava predlagati na tem shodu.

Ker se zbero na Reki razni elementi, zastopajo različna mnenja, se je opravičeno bati, da se shod, če se že sploh ne razžene, ne konča s kako vođeno kompromisno resolucijo, ki naj bi zadovoljila vse stranke. Tudi se že zdaj graja, da se na tako važen shod

niso povabile tudi vse one opozicijske frakcije na Hrvatskem, ki še nimajo svojih zastopnikov v saboru, ker dosedanje lice sabora ne more veljati za ogledalo volje naroda.

Vse stranke se pri nas po malem pripravljajo na saborske volitve, ki se bodo vršile ali še to zimo (odvisno je to od situacije na Ogrskem) ali na spomlad, ko preteče petletna zakonita perioda. Vladajoča stranka, ki nima nikake svoje politične organizacije, se naslanja neposredno na državno organizacijo, na uradništvo, ki bo zopet po komandi moralo zanjo v ogenj. To uradništvo je njena edina armada in jo mora zato držati neprestano v strahu in pokornosti. V to svrhu je nedavno tega izdal podban Chavrak naredbo, ki se ne zadovoljuje z ostanom iz Bachovega absolutizma, da morajo predpostavljenci o svojih podrejenih sestavljati tajne popise njihovega političnega vedenja, marveč je to nemoralno špijonstvo še poostiril ter zahteva od šefov oblasti „točen in resničen“ popis političnega in državljankega ponašanja svojih uradnikov. Tako se hoče ubiti tudi zadnja iskra svobode pri uradnikih in jim vgnati v kosti še večji strah.

A ni dosti tega. Gospod podban hoče, da se vodi v evidenciji tudi vedenje neodvisnih advokatov. Razposlal je svojim okrajnim predstojnikom naredbo, da morajo vsako leto predložiti o vsakem advokatu njihovega okraja točen popis njegovega moralnega, političnega in državljankega vedenja in na kakšnem glasu je poedini advokat med prebivalstvom.

Boljše ilustracije „svobode“ na Hrvatskem res ni treba. △.

Narodni boj v Trzinu

Gospod urednik, danes beležimo posledico Vašega prijaznega sprejemanja iz Trzina Vam poslanih dopisov v „Slovenski Narod“. Očitana Vam zveza z Nemci je imela v Trzinu toliko brezpogojnih vernikov, da prej niti misliti ni bilo na to, da bi se mogla ta vera omajati. Sedaj se ve tudi v Trzinu, da ima narodno napredna stranka vzlic zvezi z Nemci v narodnih vprašanjih proste roke. To stoji.

Celokupno učiteljstvo kranjsko se bori za povišanje plač. Le enemu ni mar za povišanje, namreč Nemcu, nosečemu slovensko ime: učitelju Mikliču. Le-ta dobiva od znanega „deutscher Wohltäter“ za svoje sestavke v nemških štimcah in za prestate dopisov iz Trzina, natisnjenih v „Slov. Narodu“ in „Gorenjcu“, take lepe nagrade, da je njegova plača, katero dobiva kot učitelj, v primeri z imenovanimi nagradami kaplja v morje. Mi vedno in povsod podpiramo učiteljski stan in tudi posamezne učitelje, če prav so naši nasprotniki. Naj bode torej g. Miklič uverjen, da mu bomo vzdržavali z vso vnemo ta njegov postranski zaslužek, vendar stavimo tudi mi pogoje: ako

bode gospodu šolskemu vodju pokoren, ako bode redno vsak šolski dan poučeval otroke in ako se ne bo nikdar več pripetilo, da bi mu moral gospod šolski vodja poslati otroke ga buditi v njegovo stanovanje.

Poštni pečati in vozovi so še vedno samo nemški, istotako pečat c. k. davčnega urada. In zakaj vse to? Zato, ker je v Trzinu toliko nemških davkoplačevalcev, da jih naštejemo na prste po abecednem redu: trgovec Auer, Gassner, Glanzmann, Goeken, dr. Jagodiz, Mally, Schifferer in „meine Wenigkeit“ gvarđijan Zelenka. Seveda, nekaj uradnikov iz tovarn, to so pa samo priveski, pa Mikliča smo pozabili. Ali se ne čudi častiti zasledovalec tržiških bojev za narodni obstanek, da ima ta devetorica Nemcev vlado nad Trzinom, ker biva nad 3000 duš? Ni se treba čuditi: vse se da kupiti, in v Trzinu se je dosedaj prodajala narodna zavest po nizkih cenah. Upajmo v boljše bodočnost!

Gospod Lončar je proti naročilu gospoda Friderika barona Borna za tržiške reveže darovanih 100 K vročil občini v svrhu razdelitve. Občina mu je vrnila ta znesek, a gospod Lončar ga je poslal gospodu baronu nazaj s poročilom razlogov zavrnitve od strani občinskega urada. Upoštevajoč te razloge je poslal gospod Friderik baron Borna svojemu zastopniku v prvotno svrhu 200 K, za kar se mu na tem mestu s pristavkom zahvaljujemo, da bode prišel velikodušni dar v prave roke, naj ostane „entlassener Bergwerksdirektor“ častni tržiški občan ali ne.

Po Trzinu se govori, da je znani „deutscher Wohltäter“ provzročil ovadbo pri državnem pravdniku proti osebam zadnje demonstracije in sploh proti vsem, kateri so mu neljubi, z radi hudodelstva javnega nasilstva! Blamiranemu Evropejcu povemo v brk, da si s to ovadbo ni napravil nikake časti, in da tudi ni častno zanj, ako svoje takozvane dobrote očita in se ž njimi baha. Pa še marsikaj ni častno zanj: bomo že vse povedali ob svojem času. Za Boga, ne moremo vsega naenkrat, saj smo šele začeli! Toliko pa rečemo že danes, da naj ta „kralj na Betajnovi“ vsaj za trenutek odstrani obdajajoči ga nimbus prešernosti in vsemoči ter si naj pogleda svojo vest in polož roko na srce: priznati bode moral, da ima zelo čudne pojme o časti. Ako ne bode storil on sam pravočasno v svojem notranjem tega, bomo storili to mi javno in brezobzirno. Rečemo tudi, da se bomo lotili vsega, kar nam bode služilo v dosego stavljenih nam smotrov, in obljubujemo blamiranemu Evropejcu še veliko noči, v katerih ne bode zatislil očesa.

O zadnji veselici v Pristavi smo že poročali. Kako lepo je donela slovenska pesem v nočno tiho! Da, pesem ima svojo moč v veselju in žalosti. To ve osobito naš priljubljeni gospod pevovodja, nadučitelj Jezeršek, kateri se ni strašil niti truda niti sla-

Vid je ustavil konja in prijel Ahmeda za roko.

Ahmed, ti si devojka!“ Ahmeda je obšla rdečica do las in v krasnih očeh so zablestele solze.

„Ahmed, rajši te imam nego vse na svetu! Bodi moja žena! Če me odkloniš, zblaznim!“ je šepetal. In privil je trepetajočega lepega janičarja k sebi in mu poljubljal čelo, lica in ustne.

Kmalu potem sta se soparnega popoldne ustavila pred leseno kočjo ob robu gozda. Na nebu je pretela črna ujma. Privezala sta konja ob vratih in stopila v vežo. V pritlični izbi je pel ženski glas: „Priletela grlica...“ Kakor od kamena je obstal Ahmed, še vedno oblečen kakor kranjski plemenitaš, in pozorno poslušal.

„To je ona pesem!“ je vzkliknil in planil v sobico. Pri peči je sedela žena v rjavi kočmajki in zibala dete.

„Kdo ste, žena?“ je vprašal Ahmed ves razburjen. „Ne bojte se! Govorite!“

„Čila mi pravijo,“ je odgovorila preplaščena žena. „Služila sem na Starem gradu in pozneje sem se omožila tukaj, zlahtni gospod!“

„Vid, pravil si mi, da so janičarji uplenjeni krščanski dečki,“ je hitel Ahmed. „Žena, povejte, ali niso ukradli tukaj blizu pred... pred štirinajstimi leti kakšnega otroka?“

„Oh,“ je vzdihnila žena, „so, so! In jaz sem kriva vsega tega. Gospa grofica so skoraj umrli od žalosti. Na Starem gradu...“

„Vid, na Stari grad!“ je zaklical Ahmed.

Navzlic preteči nevihti sta takoj zopet odjezdila. Medpotoma ju je zasačila ploha. Zavila sta na Pečino in se preoblekla. Ahmed je oblekel na prošnjo Vidovo svoje janičarsko obleko.

Komaj se je razvedrilo, že sta jo drvila proti Staremu gradu. Stara grofica je omedlela, dasi so jo z vso opreznostjo pripravili na veselo presenečenje. Ko se je zopet zavedla, je odprl Vid stranska vrata in dejal: „Tukaj imate vašo Julijano!“

Z veselim krikom sta skočila oče in mati k dolgo pogrešanemu otroku in poljubov in vprašanj ni bilo ne konca ne kraja. Naposled je skočila lepa Julijana k Vidu, predstavila roditeljem svojega ženina in z dražestnim nasmehom obljubila, da nikoli več ne bo nosila hlač.

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Prvi del.

(Dalje.)

„Nikar — nikar,“ je obupno kričal Mihael Galengano. „Bodite usmiljeni — podpišem Vam, kar hočete.“ Galengano je zopet padel na kolena in proseče stezal roke proti Komolji.

„Če podpišeš, prelomiš svojo prisego in postaneš zopet krivoverec,“ je vpil menih in vlekel Galengana za verigo k sebi. „Če podpišeš, zapadeš cerkvenemu prokletju. Moral boš kot prosjak begati po svetu in kristijan ti ne bo smel dati ne kruha, ne prenočišča. Izobčen boš iz cerkve in iz človeške družbe in če prideš pravici v roke, boš končal na grmadi in tvoja duša bo pogubljena. Umiral boš lakote in žeje, krvavel boš iz sto ran, a nihče ti ne bo pomagal, vsak pravoverni kristijan bo svoje pse podil nate, in otroci bodo metali nate kamne, dokler ne boš za kakim plotom poginil.“

Galengano je padel na tla in jokal na ves glas. Komolja pa je pozval svoje

tovariše, naj prinese mučilno orodje v dvorano, dočim so nekateri drugi razbojniki strgali Galenganu haljo s telesa. Menih je ošabno stal, kakor bi bil iz kamna in držal roke sklenjene za molitev.

Na dveh kolih so prinesli razbojniki v dvorano razbeljen stal in žareče klešče. Ko je zagledal Galengano to strašno orodje, je začel kakor blazen kričati.

„Bodite usmiljeni — podpišem Vam vse, kar hočete.“

„Pojdí do vraga,“ je zavpil nanj Komolja. „Kaj misliš, da boš rešil svoje telo na stroške svoje duše? Kaj pa poreče tvoj spremljevalec.“

„Podpišem Vam, kar hočete,“ je jokaj Galengano. „Saj vidim, da imate že pripravljen pergament; dajte, da ga podpišem.“

„Če podpišeš to pismo, boš proklet za večne čase,“ je kričal menih. „Krvnik ti bo sežgal desno roko, v ramo pa ti vlił hudičevega olja. Proklet boš in izobčen; nehal boš biti človek in postal divja zver, ki jo sme vsakdo ubiti.“

Obupno se je obrnil Galengano do meniha.

„Ab, bodite še Vi usmiljeni, ne bodite krutejši kakor razbojniki. Moje premoženje je ogromno in tisoč srebrnikov se ne bo poznalo, saj ostane sveti cerkvi še toliko, da lahko kupi tri grofije.“

„Prisegel si, da podariš cerkvi vse svoje premoženje in zato ne smeš niti enega srebrnika odvzeti, sicer si proklet.“

„Usmiljenje! Dovolite, da podpišem.“

„Če podpišeš, te na mestu prekolnem,“ je gmel menih.

„Odloči se že enkrat,“ je nestrpno zaklical Komolja. „Pomisli pa, da je cerkev sicer mogočna, mi pa smo premeteni.“

„Da, končajmo,“ je odgovoril Komolja. „Galengano podpiši.“

„Umri, Galengano, umri raje stokrat, kakor da podpišeš.“

Ali Galenganove moči so bile pri kraju. Segel je po peresu, toda Komolja mu je moral podpirati roko, da je zamogel podpisati listino.

Tedaj je menih vzel iz svoje halje ključek in odklenil tisti člen verige, ki je vezala nanj Galengana. Veriga se se je razdelila; en konec je ostal pri menihu, drugi pri Galenganu. Potem

beha vremena in stroškov, ko nas je prihajal poučevati od daleč v Tržič. Bodi mu izrečena na tem mestu sicer pozna, a tem iskrenjša hvala — obenem pa prošnja, naj nas blagohotno podpira še naprej: v petju je pol življenja.

Ustanovili smo v Tržiču posojilnico. Očita se nam, da je bila nje ustanovitev neumestna in nepotrebna. Ako bi hoteli potrebo z besedami dokazovati, bi izgubili mnogo prostega časa, to bi dokazala sama posojilnica z dejanji. Kar se pa tiče umestnosti, je stvar druga. Mi smo načelno proti Raifeisnovemu sistemu, prvič, ker so vsi na podlagi tega sistema obstoječi zavodi z „neomejeno zavezo.“ Deležniki jamčijo z vsem svojim premoženjem za izgube, imajo skrb in prevzamejo odgovornost, katere meje so nedogledne, in dobička nimajo nikakega. O dividendah ni govora, dočim je občečloveško načelo, da mora biti skrb, delo in odgovornost plačana, pa naj se zgodi to plačilo na kateri koli način. Drugič pa smo načelno protivni izvršitvi Raifeisnovega sistema na Kranjskem, katere izvršitev se hoče, žal, premestiti tudi na Stajersko. Že denarne zavode same z neomejeno zavezo obsojamo. Vendar, dokler so ti denarni zavodi sami in samostojni, je nevarnost manjša. So pa denarni zavodi z neomejeno zavezo tudi sami člani zadruga z neomejeno zavezo, v koje poslovanje nimajo natančnega vpogleda niti vpliva, tedaj — no, naj se nam odgovori na vprašanje: kaj, ako napravi osrednja zadruga krah? Ali niso v krahu tudi podružnice, ali niso v krahu tudi vsi člani podružnice? In posito nondum concessio, tak krah naj se pripeti na Kranjskem, ali imamo poroke, dabo Kranjska tak krah preživela?! In kaj bi bilo s Slovenstvom, ako se to v resnici zgodi?! Naj se nam ne ugovarja, da to ni mogoče; kjer je denar, kjer premoženje, samo tam se more krasti, poverjati, da ne govorimo o špekulacijah in drugih poslih denarnih zavodov, kateri se ponesrečijo in mnogokrat „plaite“ povzročijo. Kjer je denar, tam ni misliti od danes na jutri, tam je računati s celo bodočnostjo in z vsemi eventualitetami, katere lahko v bodočnosti nastopijo. Mi se popolnoma strinjamo z besedami, katere je pred dobrim letom izustil naš prijatelj Gassner: „Wen es zih um Geld handelt, da hört mein Katholizismus auf“, kar je pa vzeti za nas v prenešenem pomenu: Pri denarju ne bodimo optimisti, ne bodimo lahkomišljeni. — Toliko vobče. Sicer pa financirjem zadrug z neomejeno zavezo nismo hoteli drugega povedati, kakor to, da mi nismo mogli in se nismo upali prevzeti odgovornosti neomejenega poročstva. Iz tega vzroka je bila ustanovitev „Tržiške posojilnice“ umestna. So pa še drugi vzroki, katere vedo deležniki. Poudarjamo, da namen „Tržiške posojilnice“ ni, delati konkurenco starejši

bratnilnici in posojilnici in konkurenca tudi ne bode „Tržiška posojilnica“ nikomur delala.

Na narodnem tržiškem polju je mnogo dela in moč k temu delu je sloga, katero uživamo tržiški Slovenci brez razlike mišljenja. Močna slovenska falanga stoji nasproti peščici Nemcev, kateri pa imajo plačane borilce. Nam ne pride niti na misel, da bi hoteli te plačane borilce za nemško stvar pregovarjati, naj prestopijo na našo stran. Kdor ima tako malo samozvesti in narodnega ponosa, da se bori proti bratski mu krvizakoristisovražnikom, kdor ne pomisli toliko, da je plačan od nasprotnikov le takrat in le toliko časa, dokler ga nasprotniki potrebujejo, kdor ne izprevidi, da ga nasprotniki izrabljajo v svoje sebične namene, da ga doseže le-te temlože teptajo in mu očitajo tem ložje, da so bili njegovi dobrotniki, ta naj ostane tam pri njih, a ve naj: kdor zaničuje se sam, podlaga je tučjevi peti: izdajalci so bili povsod plačani, a nikjer spoštovani. Tako se gospodu Gücknu Nemci v pest smejo, tako se gospodu Lončarju rogajo, tako se zaničljivo pomenkuje o drugih, le v njih prisotnosti imajo med in sladkor na jeziku.

Da se pa mi borimo za pravično stvar, o tem se bode javnost popolnoma priprila takrat, ko se bodo lesketale na najlepšem prostoru v Tržiču, z najlepše stavbe zlate črke: „**Narodni dom**“. Društvo „Narodni dom“, po vzoren ljubljanskega, se je že ustanovilo, pravila so že predložena c. r. deželni vladi v Ljubljani v potrdilo. — Naprej!

Državni zbor.

Na Dunaju, 29. septembra. Tok debate nikakor ni zahteval, da se je ministrski predsednik zopet oglašil k besedi. Storil je to le zaradi madjarske občutljivosti, da rasprši dvom o napačni interpretaciji točke 3. v cesarskem programu. Posebne važnosti je oni del njegovega govora, v katerem napoveduje, da bo takoj po sklenitvi trgovinskih pogodb predlagal zbornici, da odpolje parlamentarno deputacijo glede revizije nagodbe.

Posl. vit. Berks je nujno predlagal glede podpore »videmskim roparjem«, t. j. tistim 25 osebam, ki so jih orožniki razkričali za roparje in požigalce ter so bili več mesesov po nedolžnem zuprti. Nadalje je interpeliral glede dvojezičnosti na železniški progi Celje-Velenje.

Posl. Gaberšček je interpeliral zaradi postopanja zemljiščnega cenilca na progi Bohinjske železnice.

Posl. Robič je interpeliral za-

„Možje, primite ga; nebeško kraljestvo se ne more nikdar preplačati.“

„Umri rajši, kakor da podpišeš,“ je kričal menih.

Ali Galengano se ni mogel več ustavljati bojazni pred trpljenjem in pred smrtjo.

„Podpišem — pa naj se zgodi kar hoče,“ je zaklical in se iztrgal razbojnikom iz rok ter pristopil k mizi, kjer je ležalo pismo in pero. Prijel je za pero, a menih ga je sunil v stran.

„Pekel se odpira pred tabo; reši svojo dušo,“ je kričal menih. „Glej, gospod te čaka; med zveličanimi sedi in ti kliče: Mihael Galengano — bodi pogumen, da prideš k meni.“

„Galengano,“ je dejal Komoljša, „če ne podpišeš, ti iztrgamo jezik in izžgemo oči.“

„Tvoja duša pa pride v nebesa“ je dostavil fanatični menih.

„In glavno je — tvoje premoženje ostane sveti cerkvi.“

Galengano niti razumel ni, kaj se govori; celo Juri je bil tako razburjen, da ni mogel več gledati tega prizora.

„Končajte že vendar,“ je zaklical Komoljša, „to je pregrešno.“

(Dalje prih.)

radi okrajnega zastopa Slove-nji Gradec.

Potem se je nadaljevala debata o ministrski izjavi.

Posl. Demel je v svojem govoru trdil, da je jezikovno vprašanje mogoče rešiti le v ljudski šoli s tem, da se poučujeta oba deželna jezika.

Posl. grof Dzieduszycki je pel hvalo Avstriji kot velesili, kjer je baje za versko in narodno svobodo skrbnjeno, kakor v nobeni drugi državi. Seveda ni posabil tudi dinastiji pokaditi.

Posl. dr. Šusteršič se je seveda v svojem govoru bavil poglavitno le z dr. Tavčarjem.

Posl. Hofmann-Wellenhof je zahteval nemški državni jezik. Nadalje je govoril proti češkemu, italijanskemu in slovenskemu vseučilišču, češ, da na Kranjskem manjka temelj za tako poslopje, ker nimajo Slovenci še nobene — meščanske šole. (Ali pripravljajo meščanske šole slušatelje za vseučilišče?)

Proti koncu govora poslanca Schuhmeierja, ki je takoj debatal proti novi izjavi ministrskega predsednika, so se krščanski socialisti in soc. demokratje spopadli »na dunajski način«. Ker se je tudi galerija vmešavala, jo je dal predsednik iprazniti, nakar je tudi sejo kmalu zaključil.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 29. septembra. V političnih krogih je napravilo najboljši vtisk, da je cesar slušal barona Fejervarya ter dal po ministrskem predsedniku baronu Gautschu pojasniti točko 3. v svojem programu v prilog madjarskim nazorom o nagodbi. — Vojaški poveljnik v Kost-nicah je rekel častnikom, ki so prosili za dopust, posebno takim, ki so pristojni v Avstrijo, da jim ne more dovoliti dopusta, ker baš sedaj potrebuje ljudi, na katere se sme brezpogojno zanesti.

Anarhisti v Srbiji.

Belgrad, 29. septembra. Srbski anarhisti so si ustanovili svoj list pod naslovom »Kruh in sloboda«. V listu anarhisti hudo napadajo socialne demokrate.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 29. septembra. V vilajetu solunskem med Vođeno in Gumenčem se je pojavil vodja Luka z bolgarsko četo kakih 100 mož. Luka je prepovedal okoliškim prebivalcem hoditi na trg v Gumenčje. — Blizu Gravene v bitolskem okraju so Turki našli zalogo 20000 patron, last grške čete. — V Solunu je carinska straža dobila v roke tri šifrirana pisma, v katerih se je poročalo grškemu generalnemu konzulu v Solunu o gibanju grških čet. S tem je dokazano, da Grška direktno podpira in vodi vstaške čete.

Shod zemstev v Moskvi.

Moskva, 29. septembra. Kongres zemstev je sprejel volilni oklic, v katerem se zahteva reforma ljudske izobrazbe, državno zavarovanje delavcev, ureditev najemščine zemljišč in razdelitev zemlje med poljedelce. Končno se je postavil glavni volilni odbor s sedežem v Petrogradu, nakar se je kongres zaključil.

Ločitev Norveške od Švedske.

London, 29. septembra. Specialni odbor norveške zbornice je sprejel s polovično večino glasov vladni načrt o dogovoru v Karlstadu ter ga predložil zbornici, ki začne o njem razpravljati prihodnji teden. — Björnson je priobčil pismo ministru, kjer pravi, da je sicer republikanec, a je vendar za monarhistično vladno obliko na Norveškem.

Dopisi.

Iz Medved. Bilo je pred 14 dnevi, ko je Slovenec, to nad vse glavno glasilo te pritepene vlašugarske stranke na Kranjskem, razglašal veselo vest, da je g. Ivan Jarc, posestnik v Medvodah, bil obsojen na 4 dni zapore ali 50 K globe,

njegova soproga pa na en dan zapore ali 10 K kazni zaradi tega, ker je on vedoma pustil svoje pse brez nagobčnikov letati okolu. To predrznost je dotični poročevalec »Slovenec« komentiral v tem smislu, da se g. Jarc, bahajoč se s svojim premoženjem, sploh ne briga za potstave, da živi kakor kak majhen republikanec, ali bolje kakor kak anarhist v sredi teh obožanih in zvestih rimsko-avstrijskih kreator. Ker pa katoliška napredna (tako!) stranka v preški fari še ni toliko napredovala, da bi poleg Brenetove božje »špiže« mogla brezplačno prežvekovati tudi Slovenčeve neslanosti, je poskrbel nek tukajšnja bogoljubna dama, jedino žensko pomoč in prebikališče škofovih otrobov posebljenih v elegantni postavitvi prekega rogoviča, da so vrli ljudje, kolikor mogoče hitro, pozvedeli o pravi božji kazni, ki je doletela g. Fr. Jarca. »Čujte« — tako je šla govorica. — Medvodani bomo 5 dni rešeni tega rogoviča, kakor g. Fr. Jarca navadno nazivlje preški fajmošter Brence, ki je menda že pozabil na svojo izjavo, katero je pred dvema letoma razglašil raz leco. To vam je bilo veselja in posmehovanja, češ, sedaj jo je pa iztaknil! Le žal, da ta radost ni mogla ostati neskaljena, ker g. Jarc so ta pot res ni mnogo zmenil za razsodbo okrajnega sodišča, je vložil priziv na deželno sodišče, ki je njegovo soprogo popolnoma oprostil, njemu samemu pa kazeno na 10 kron znižalo. Sicer ni vredno, da se v tem slučaju poroča, storimo pa to radi tega, ker smo res prav radovedni se bo li prej imenovana farovška egida tudi sedaj dvignila, da resnisi na ljubo popravi, kar je poprej zagrešila. — Ja pa še ena osebnica, ki je ob tej priliki došla na dan, osebnica ki je pravzaprav povzročila celo tožbo. Kaj mislite, kdo je to? Oh veste, da ga ne uganete, če se na glavo postavite! To je namreč nek faliran študentek, ki je gimnazijo menda moral na kol obešiti radi gotovih pikantnosti, bil po zneje na pošti, odkoder jo je tudi moral popopati, se priglasi potem za frančiškanskega kozla, katero službo jo baje moral prepustiti vrednejšemu, bolj zanesljivemu nasledniku in sedaj je pač kruhek državne železnice na tukajšnji postaji, neko čimkurno šlovec torej, ki si je našopirilo svoj grebenček samo, da bi bilo ustreglo svojemu ranjkemu načelniku in tako z njegovo pomočjo preje in gotoveje napravilo izpit. No, mi le častitamo preškemu Brenetu na pridobitvi tega novega člana v svojo kliko. Pipan mu je ime in, če se domislimo narodnega pregovora »Gluha vkup štrihac« in, da je preška pomaranča že znan osliček, on sam pa bivši kozel, moramo gospodu Pipanu samo častitati k tej njegovi novi šarži, ki bo gotovo že sama dovolj mogočna svedoča o njegovi inteligentnosti. Pa nikar ne mislite, da je ta podrepiški priveseček zadovoljil s samo suho ovadbo, kaj še, on je zbral vso svojo fantazijo in naslikal g. Jarca res kot pravatega anarhista s tem, da mu je pripisoval vsa mogoča početja — človeku bi kar lasje vstajali, ko bi to tožbo čital — in ko je bila sodba izrečena, je ponosno izrekel še naslednje besede: »Mu (g. Jarca) homo že še pokazali, kaj se to pravi!« Radovedni smo, kaj neki! Pipanček! Mislite, da se vam drugič sopes potredji, dobiti take ljudi za priče, ki sami ne vedo, kaj in zakaj naj priča. Bodite lepo pridno doma in pazite, da se dobro pripravite za svoj novi stan, drugače bo treba bivšega kozla zamenjati s kaj boljšim, npr. »puršem« sestre prekega škofovega friboltarja, to je Mine, ki je svoj čas bratu Janežu delala groune progilavice, ker g. Brence so včasih kaj radi gledali muze in sicer take, ki so bile vse drugače opravljene kot škofova. Ne hodite toraj po glavi, ampak po nogah!

Uničena rodovina.

Pred dobrim mesecem je bilo prodano eno največjih posestev v B. na Notranjskem. Da ni imel tukaj vmes svoje posvojene roke »božji namestnik«, ne bi bilo prišlo tako daleč. Da spoznajo naši bralci rafinirane lumparije, katerih se časih poslužujejo »božji namestniki«, naj izpregovorimo o tem nekoliko besedi.

L...ovo posestvo je bilo vredno gotovo nad 70000 kron. V najboljšem stanu je bilo, brez vsakega dolga, pri hiši mlin in žaga, rodovitno polje, gosto zarastli gozdovi, v hlevih polno živine in v hiši ena največjih prodajalen med Reko in Tratom. Mir in sloga sta vladala v družini, zato se je pa premoženje rapidno večalo in L... je pošiljal od časa do časa lepe vnote v hranilnico.

Tako je bilo pred leti, dokler ni zatnil oči gospodar, kremenit zna-

čaj in usmiljen mož; vled zadnje njegove lastnosti so ga imenovali »očeta ubogih«.

Posestvo je prevzela njegova žena, energična in pridna, pod koje vodstvom je ravno tako uspevalo kot preje, dokler je bil njen mož še živ.

Tu pa pride v hišo sam satan! Razpiti kaplan Rudolf, čigar vragu in ljubljanskemu škofu dopadljiva dela so znana po vsem Slovenskem, si je znal polagoma uglasiti pot v L...ovo hišo, to pa zlasti, ker je bila gospa precej duhovna ženska, ki je v katoliškem duhovniku videla le vzor človeka in edino božjega namestnika in poslanca od Boga. Da bi svoje daleko-sežne satanske namene izvršil, poslužil se je Rudolf svojega brata Dominika, sedanjega župana drnovškega. Pripeljal ga je seboj in spletkaril toliko časa, da se je ta zaročil s hčerjo posestnice. Ko je bilo to izvršeno, je pa znal kaplan Rudolf spet tako manevrirati, da je Dominik nekega lepega dne enkrat za vselej pustil svojo zaročenko na cedilu. Ta si je žalost in sramoto jemala tako k sreči, da je lepi evetodi deklici začel veneti mlad obraz in — da je izginila v samostan. In če gre Dominik Rudolfi danes ali jutri v Gorico v ulico »S. Clara«, naj vpraša po sestri Margareti in zvedel bo, da je iz B. na Notranjskem in da je to tista deklica, katero so zaradi njega dosmrtno objeli mrzli samostanski zidovi in jo tako storili za vse življenje nesrečno.

Vse to pa je bil le namen Rudolfov. Ko je odšla hči v samoto, smukal se je okoli njene matere z najsvetejše opremljenim obrazom in znal pobožno gospo prepričati, da je božja volja, da je Dominik Rudolfi pusil in da cedilo svojo zaročenko in da se je ta odtegnila svetu. Zato si je lahko verni žena štela v čast, da je prišel v hišo tak svet mož, kot je kaplan Rudolf, ki ji je trobil dannadan, koliko prej bo prišla v nebesa, ker bo »nuna« za njo mohla! Čuditi se torej ne smemo, da se je prijateljska vez, ki je bila koj sprva precej trdna, utrdila sčasoma v ljubezensko vez, kar je bil edini in glavni namen Rudolfov.

Ko je bil Rudolf tako daleč, da mu je bila v vsakem oziru zagotovljena naklonjenost bogate gospe, gledal je, da se je čimbolj okoristil. Denar, denar, denar! je bil njegov cilj in toliko časa ga je izpreževal iz svoje žrtve, dokler se je dalo in dokler ni bilo nekaj lepo bogato posestvo v kupu dolgov.

Sede zdaj so se usmiljenja vredni vdovi odprle oči. A bilo je prepozno, zdavnaj prepozno!

V svoji stiski se je obrnila do ljubljanskega škofa. Škof pa ni imel drugega zanj, kot da jej je pisal dve tolažilni pismi. Kaj pa ljubljanski škof v sreči čuti za zatiranje in vdove in sirote, naj priča naslednje pismo, ki ga spodaj iz originala ponatiskujemo. Ko je bil letos maja meseca škof v Trnovem, mu je bilo najbrž to pismo izročeno tam. Ko se je nato peljal proti Tratu, vrzel je dotično pismo smehljačnega se obraza skozi okno vagona na progi med Divačo in Sežano. To pismo je pobral železniški čuvaj. Zdal je prišlo nam v roke in moremo slovenskemu svetu pokazati v pravi luči tiste božje namestnike, ki uživajo vse zaupanje pri ljubljanskem škofu.

Pismo je sicer nekoliko raztrgano, vendar se dajo glavne in najvažnejše reči razbrati. Glasi se: »Prezvišeni, premisljeni knez in škof!

Iz celega srca se Vam, premisljeni gospod, zahvaljujem za vele-cenjena lista; ko sem ju prebrala, pokleknila sem in s solzami v očeh zahvaljevala Boga.

Dobri Bog naj presvitlemu gospodu za tolažilo poplača! On edino ve, koliko trpim! Verujte mi, da pridejo momenti name, ki so grozni! Obnorela bi, ako me ne bi molitev in zaupanje v Boga podpirala. Verujte mi, presviti gospod, da ni nobena malenkost, kar je nad me prišlo. Rojena sem bila v bogati hiši in dobro sem bila odgojena. Kot žena spoštovanega in velikega trgovca nisem poznala pomanjkanja, bila sem dobra in skrbna gospodinja.

Indenar, katerega sem imela pripravljenega za doto 6 otrokom, sem posodila gospodu Rudolfu proti pravilno kolekovanim zadolžnicam in nikdar ne bi mislila, da jaz izgubim... Ob vse sem prišla, še celo pohištvo bi mi bilo cenjeno. Radi Rudolfa sem se morala na posestvo zadolžiti! Moji lastni otroci pa pridejo na ceoto samo radi njega! Gotovo bi ne bila posodila toliko de-

Dalje v prilogi.

— **Slovensko gledališče.** Iz „Dramatičnega društva“ se nam piše: V torek dne 3. oktobra na predvečer godu Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. se uprizori v sijajno razsvetljenih prostorih prvič izborna komična opera „Car in tesar“. Igro je spisal in uglasbil Gustav Albert Lortzing, ki se pojavi s tem svojim najslavnejšim delom tudi na slovenskem odru. Bil je sin revnih staršev ter je bil nekaj časa igralec in pevec. Obenem se je učil skladateljstva. Zložil je mnogo raznih pesmi in je leta 1836. ustvaril na Lipskem opero „Car in tesar“. Snov je vzel iz francoske veseloigre „Župan saardamski ali oba Petra“. Ruski car Peter Veliki je delal nepoznan pod imenom Peter Mihajlov že eno leto v saardamski ladjedelnici kot prost tesar v družbi drugih tesarjev posebno mladega ruskega vojaškega begunca Petra Ivanova. Župan sardamski van Bett dobi od generalnih držav naročilo, naj poizveduje in poroča, kaj dela sumljivi tujec Peter. Ker ima dva tujca Petra, ne ve, katerega bi se lotil. Nastopijo: ruski poslanik Lefort, angleški poslanik Synd-

ham in francoski poslanik de Chateau-neuf. Prvi sporoči carju, da se kuje v Petrogradu zarota proti njemu. Nerodni angleški poslanik ponudi županu van Bettu veliko nagrado, če se mu posreči poizvedeti, kaj namerava ruski car glede Angleške. Prebrisan francoski poslanik pa sklene s carjem politično zvezno pogodbo. Po krivdi smešnega župana prideta Petra v veliko zadrego, ker ju hoče župan zapreti. Petra Ivanova reši angleški poslanik, predstavivši ga županu kot carja Petra Velikega. Le tega pa spravi iz zadrege Peter Ivanov, ki ga imenuje svojim tajnikom, mu izroči potni list, ladjo z mornarji in denarjem, kar vse je angleški poslanik priskrbel njemu, Petru Ivanovu. Ruski car se odpelje srečno iz pristanišča. — V to dejanje so vpleteni razni sili komični prizori poslanikov in nastopi zaljubljenec Marije in Petra Ivanova, katerima pripomore sam car, ustanovitelj Velike Rusije, do zakonske zveze. Opera „Car in tesar“ je zaradi svoje melodioznosti prestavljena skoro v vse evropske jezike in celo v ruščino s primernimi spremembami. Igrala se je izprva na Lipskem, potem v Berlinu, kjer je dosegla velikanski uspeh ter je sedaj na vseh velikih odrih stalno na repertoarju. Letos je graško gledališče otvorilo svojo sezono baš s to opero. Vsa mnogobrojna dela Lortzingova karakterizuje izredna milina, ljubezniva vedrost, še bolj pa zdrava šaljivost in dobrasrčna komika v instrumentaciji in pevske delu. V operi „Car in tesar“ nastopijo poleg našega prvega baritona g. Jana Oufednika (Car in tesar), prvega tenorja g. Orželskega (Peter Ivanov), altistije gospodične Stolzove na novo angažovani: gospod Adolf Ránek, režiser v bas-buffovski komični vlogi župana saardamskega, novi lirski tenor g. J. Zach v vlogi francoskega poslanika ter mlada dramatična pevka gospodična Mař. Rindova v veliki vlogi Marije. Pri predstavi sodeluje orkester peš polka 27. Opera je skrbno pripravljena v vsakem oziru. Tudi operni zbor je letos deloma prenovljen in tudi pomlajen.

— **Slovensko gledališče.** Abonentom sedežev se z ozirom na izišli gledališki list št. 1 naznanja, da je prva predstava »Samki dvor« dne 1. oktobra »nepara« za lože in abonentne vseh sedežev.

— **Proti podraženju mleka!** Piše se nam: Kmetovalci iz ljubljanske okolice nameravajo nam mestnim prebivalcem podražiti mleko kar za 50%, naenkrat. Dosedaj je bila cena mleku za star bokal 20 vin, star bokal pa je enak 1 1/2 l. Sedaj pa hočejo za 1 l. ceno 20 vin! Da bi mogli kmetovalci mestne prebivalce tako korenito pritisniti, so sklenili za prihodnje nedeljo svoj shod v Marijanišču na Poljsanski cesti, ki se vrši seveda pod vodstvom črne gospode. Da bo deležna oduševstva tudi ta, katerega plen naj je vse mestno prebivalstvo — je vsakemu razsodnemu človeku jasno. Usmiljenke preškrbujejo z mlekom deželno bolnico, kongregacije in podobne zavode. V ta namen rede nešteto miločin krav v svojih hlevih. Ko poskočijo s ceno kmetovalci, torej tako seveda tudi — usmiljenke. Naš kmet, ki tava še vedno v temi preteklih stoletij, pa ne vidi, da bo moral plačevati pri deželni dokladi tudi sam podražanje mleka v korist usmiljenkam. Znano je, da ti zavodi kmeta že tudi zdaj neprenehoma molzejo in pri tem prav brezskrbno in zadovoljno žive. Da se izrazi ta naša nevolja nad neutemeljenim podraženjem mleka tudi javno, prosimo interesirano občinstvo, naj pride v prav obilem številu na protestni shod, ki se vrši v nedeljo, dne 1. oktobra ob 2 uri popoldne na vrtu restavracije pri »Perlesu«, Prešernove ulice, kjer se domenimo za skupno in enotno postopanje napram nepotrebnemu podraženju mleka. Slovenske gospodinje, pridite tudi! Ve v prav velikem številu!

— **Podražanje mleka.** O mestnega magistrata se nam poroča, da isti pripravlja energično akcijo proti kartelu, ki namerava provzročiti neosnovano podražanje mleka, ter da se v slučaju, da imenovani kartel svoje namere ne opusti, otvorijo mestne prodajalne za jamčeno pristnega mleka po stari ceni. V olajšanje poslovanja blagovolijo naj stranke mestnemu magistratu pismeno naznaniti vse one mlekarje, ki so s 1. oktobrom podražili mleko.

— **„Saj so nas drugi zapeljali!“** Danes zjutraj sta v neki hiši za vodo odpovedali dve uradni kovi soprogini mlekarici zanaprej mleko. Mlekarica preplašena vpraša: »Zakaj?« — »Dokler ga ne boste po stari ceni dajali, ga ne vzamemo več!« je bil odgovor. — »Pa naj bo, gospa, jim ga bom pa še zanaprej po stari ceni dajala; saj so nas drugi gospodi zapeljali!« — Da, da, marsikatera bo še jokala

za lepim denarjem, ki ga je za svojo

— **»plundro«** skupila!

— **Trgatev,** katero priredi jutri dne 1. vinotoka t. l. pevsko društvo »Ljubljana« v areni »Narodnega doma«, utesne postati sodeč po mnogih obsežnih pripravah velezbavna. Pričetek je ob 8. uri zvečer, a ob 9. uri nastopijo oče župan z mnogobrojnimi svojim spremstvom, pozdravijo dole in otvori trgatev. Viničarji zapoje narodne pesmi. Krasti po vinogradu je vsakemu dovoljeno, le zasačiti se ne bo smel pustiti, kajti kakor hitro bo zasačen, se mu bo pred zagovarjati strogim očetom županom. Nepopoljšljivi in večkrat zasačeni tatovi se izroče v roke jetničarja, kateri jih bo pokoril v občinski ječi. Da se ne bo zgodila nobenu krivica, izdajal bo občinski pisar razsodbe, proti kateri pa ni nobenega priziva. Vsakojako približajočo se nesrečo, bo naznanjal z rogom nočni čuvaj, kateri je za županom navplivnejša oseba v vinogradu. Viničarice in viničarji imajo svojo lastno vaško godbo, katere bo le njim igrala, a za ples cenjenih gostov, kateri bo trajal do jutra, je preskrbljeno z boljšo godbo. Vstopnina znaša za osebo 30 kr., in je pričakovati z ozirom na vsesplošno zanimanje mnogostevilne udeležbe. Jutri tedaj na trgatev v »Narodni dom«.

— **Plesna šola pevskega društva »Slavec«.** K posetu plesnih vaj so posebej vabljeni le gospe, gospodje ne, in imajo pri stop vti lanski obiskovalci, kakor tudi na novo vstopivši, potem društveni člani in njihove obitelji. S poukom se prične v nedeljo, 1. oktobra, ob 3 popoldne v društvenih prostorih v »Narodnem domu«.

— **Načelstvo dež-zveze kranjskih obrtnih zadrug** je v svoji seji dne 28. t. m. sklenilo prirediti v nedeljo dne 15. oktobra javen obrtni shod. Na shodu bodo poročal državni poslanec dr. Ig. Žitnik o novi obrtni reformi. Druga točka dnevnega reda bo razgovor o delavski zavarovalnici proti nezgodam in tretja, da se popolnoma ustavi obrtno delo v prisilni delavnici. Glede tega shoda se že danes opozarja vse obrtnike in prizadete kroge, delavske zavarovalnice proti nezgodam in se iste obenem prosijo, da razne podatke pošljejo načelstvu Zveze kranjskih obrtnih zadrug.

— **Prihodnje usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in meščanske šole** se prične pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani dne 3. novembra 1905 ob 8. uri zjutraj na c. kr. učiteljsku Pravilno opremljene preizkušnje za pripust k usposobljenosti preizkušnji je po predpisnem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 25. oktobra 1905 v rokah izpraševalne komisije.

— **»Klub slovenskih tehnikov v Pragi«.** Slovenski narod se je razvijal od začetka svojega probujenja do sedaj bolj v historično-ideološki smeri. Naravno pa je, da smo prišli v časih narodnogospodarskega gibanja izdatno čutili ta enostranski razvoj, ker je manjkalo popolnoma drugega pola, vsled česar je moralo izginjati ravnotežje v pravilnem celotnem razvoju. Vendar brez posameznih kali na narodno gospodarskem polju tudi pri nas ni ostalo. V svrhu pravilnega razvoja je treba, da se te kali pospešijo. Da se razvijamo tudi v narodno gospodarskem oziru tako, kakor zahtevajo novodobne razmere, moramo se razvijati v tej smeri popolnoma zavedno, z lastnim ciljem pred očmi, zavedajoč se sredstev, ki nas pripeljejo k temu cilju. Skrbeti namreč moramo, da postavimo tudi v narodno-gospodarskem življenju kaj produktivnih moči; dočim je zadostovala pri dosedanem narodnem razvoju bolj intuitivna stran naših ideologov, je treba za narodno-gospodarsko stran našega razvika ljudi, ki bodo popolnoma jasno vedeli, kaj hočejo in kaj morejo, ki si bodo v svesti, da dosežejo svoje smotre edinole na podlagi točnega znanja in realnega dela.

— Prvi začetek se je kristaliziral tam, kjer so bila edino naravna tla za prve kali, namreč v narodno-gospodarski eminentno razviti Pragi. Tu se je ustanovila prva organizacija te vrste — »Klub slovenskih tehnikov v Pragi« Sicer je to mal in neznaten začetek, toda če najde čas pravih moči, morejo mu dati nedogleden pomen. Praški slovenski tehnik so imeli že od sedaj kot klub v slov. akad. društvu »Iliriji« tekmo par let prihranjen, spoznati vsaj v glavnem prve začetke svoje naloge ter si zašrtati prve korake v praktičnem izvrševanju teh nalog. Po njihovi inicijativi je na pr. prišla zadeva teh. slovarja do sedanjega štadija. Tudi se že dlje časa pripravlja na izdajanja poljudne tehnične priloge. — Da bo mogoče izvajati sadržano pot trezno in sestavno, smo se odločili, ustanoviti samostojen klub. Tako bomo mogli delati edino na praktičnem in realnem stališču v dosego popolnoma preciznih načrtov,

nemoteni od različnih programov in idej, tako da noben klubov član ne bo imel vsroka, odgovoriti se delu pod izgovorom kakih našel. S tem bo torej mogoče vsakemu tehniku delovati v klubu v strokovnem smislu, ne da bi ga to odvrčalo od delovanja za njegove osebne nazore. »Klub slov. tehnikov v Pragi« torej ni ustanovljen zaradi kakršnih separatističnih težajev in nasprotovanj kakemu drugemu akademskemu društvu, ker ima popolnoma drugačen namen in delokrog, kakor dosedanja akademična društva. Upamo, da bo klub v najprijaznejšem razmerju z vsemi dosedanjimi slov. akad. društvi, zlasti pa s Praško »Ilirijo«. — Da bo mogoče izvrševati namen klubov, vabimo tem potem vse gimnazijce in realne abiturijente, ki se mislijo posvetiti tehničnim študijem, kakor tudi že dosedanje tehnike, da v čimvečjem številu prihitijo v Pragi, kjer imajo na razpolago deško in nemško tehniko. Mimogrede omenjamo, da deščina ne dela tehniku posebnih težav, ker imamo slušaje, da so prišli koncem prvih tedajev iz graške tehnike dijaki na deško tehniko, koncem leta pa so že delali izpite v deščini. Klub torej želi, da gre vsaj večina tehnikov na deško tehniko. — V Pragi slovenski tehnik najde to, česar ne more najti v nemškem mestu, namreč priliko za praktično izobrazbo pri deških tiskarnah, kar je za tehnika vsaj tolike vrednosti, kakor teoretično izobraževanje v šoli. Svetujemo vsem novodošliim tehnikom v njih interesu, naj se v svrhu takojšnje orientacije, na enega spodaj naslovljenih obrnejo. Ustanovni občni zbor bo med 10 in 15. vinotokom; potem začetno takoj s predavanji in ekskurzijami. Ustmena in pismena pojasnila dajejo sledeči tovariši: Jakovec Ciril, strojinik, Vinograd, Puchmajerova ul. 1242 Jančič Franc, stavbni, Mengeš, (Kranjsko), od 7. vinotoka Vinograd, Puchmajerova ul. 8/II. Rus Ivan, stavbni, Ljubljana, Vodnikov trg 4, od 3. vinotoka Vinograd, Korunni trg 12/III. — Za pripravljalni odbor »Kluba slovenskih tehnikov v Pragi«: Strojnik Pavlovec in stavbni Ivan Rus.

— **Dolžnosti hrvatskega, češkega, srbskega in slovenskega trgovca** so, kakor piše »Trščanski Lloyd«, te-le: 1. Dopisuj v slovenskem, hrvatskem, češkem ali srbskem jeziku vsako-mur brez izjeme; 2. zahtevaj od vseh trgovskih tvrdk brez razlike slovensko, srbsko, češko ali hrvatsko dopisovanje, račune, naznanila potnikov, skratka, ves poslovni pismeni promet in 3. zahtevaj od trgovskih tvrdk take potnike, ki znajo in govorijo slovenski, hrvatski, srbski ali češki! — Te »zapovedi« bi se naj ziasli spominjati naši trgovci.

— **Umobolen duhovnik.** V ljubljansko okolico zahaja neki duhoven, o katerem se govori, da je baje na umu bolan. Brez denarja zahaja v lokale in namesto da bi stroške in pi-jajo plačal, pa dotične celo napumpa. Seveda, ker zna v tej zadevi prav zvito govoriti, mu vsak da, potem pa zaman čaka, kdaj dobi povrnjeno. Na ta način je ta duhoven oškodoval že najmanj 20 gostilničarjev. Sedaj povprašujejo sled-nji okoli, kje je oni duhovnik, da ga bodo opomnili na njegovo dolžnost in dolg. Ker uprizarja omenjeni tudi ne-ravne atentate, zato bi bil zadnji čas, da se ga spravi v kak zavod.

— **Poljedelsko - bakteri-jologiški zavod.** Že delj časa se snuje na Dunaju velika akcija, ki si je naložila dolžnost, z vso energijo in sred-stvi delovati na to, da se spozna vse živalske in rastlinske škodljivce. Sedaj pa namerava c. kr. poljedelsko mini-strstvo, kakor razodeva dopis na de-želno vladu z dne 18. avgusta t. l. št. 15.319 to akcijo spopolniti v organi-zacijo zakonite službe za obrambo rast-lin ter je tudi to nalogo že poverilo c. kr. poljedelsko - bakteriologiški po-staji za obrambo rastlin na Dunaju. Ker je za obrambo rastlin predvsem pravočasna naznanitev nastopanja rast-linskih boleznih največje važnosti, zato polaga c. kr. poljedelsko ministarstvo na oživljenje službe zanesljivih poročil naj-večjo vrednost. Zato se vabijo vsa šolska vodstva in županstva, da pristopijo službi poročil in torej delujejo v interesu poljedelstva. Smoter poroče-valcev je, pošiljati bolne rastline in škodljivce poljedelsko - bakteriologiški postaji za obrambo rastlin na Dunaj in poročati o vseh dvomljivih znakih kake rastlinske bolezni. Poročevalci se ob pristopu pouče, torej postane lahko vsak izobraženec; pristop naj se javi do 20. oktobra omenjeni postaji na Du-naju.

— **Podoknice** je napravila uniformirana meščanska godba gosp. pl. Sladoviču, sopetizvoljenemu županu v Novem mestu.

— **Velikanski požar** je si-nuši divjal v Ratešah na Go-renjskem. Upelnil je okoli 50

poslopij. Svet ognja je bil tolik, da se je videl čez gorovje na Koroško v Trbiž. Škoda še ni znana.

— **Učiteljsko društvo kranjskega okraja** sboruje v sredo 4. oktobra popoldne ob dveh v Kranju po sledečem sporedu: 1. Poročilo o deželni učiteljski kon-ferenca. 2. »Zavezini« listi. 3. Račun o žumrovnem spomeniku. Gostje do-bro došli.

— **Obrtna zadruga** nameravajo ustanoviti obrtniki v Z-gorju ob Savi. Tozadevna posvetovanja so se že vršila pod vodstvom gosp. dr. Bločnika, od trg. vsakega ministarstva nastavljenega zadr. inštruktorja.

— **Nesreče na lovu.** Iz mokronoškega okraja se nam piše: V sva-ri-ro in v zgled nedeljskim lovcom, katerih sedaj kar mrgoli, naj služijo sledeči dogodki. V nedeljo, 24. t. m., sta šla na lov Janez Povše iz Zagrada in njegov tovariš Orešnik iz Klenovika. Šla sta proti Bojniku. Ko sta prišla v gozd blizu Otavnika pri Bojniku, je zaslišal Janez Povše neko skovikanje v grmovju. Približal se je onemu kraju in slišal žgolenje raznih ptičev in videl, kako se zaletavajo v kraj, odkoder se je čulo skovikanje. Opazil je tudi v grmovju neki predmet. Misleč, da mora biti sova, pomeri ter sproži. Puška počí — zadel je, ali ko pride pogledat kaj je ustrelil, ima pred očmi strašen prizor. Na tleh se je preobračal in s smrtjo boril 80 let stari preužitkar, tako-zvani Kočevar iz Otavnika, kateri je bil na čovink ptiče lovil. Nesrečnik je bil zadel v glavo, iz česar se da skle-pati, da se ni dolgo boril s smrtjo. Ko je Janez Povše videl, kaj se je zgodilo, je seveda vse popustil ter bežal domov. Najprej je sklenil o tem popolnoma molčati. Ko pa starega Kočevarja ni bilo od nikoder, se je začelo na vse kraje poizvedovati in zdaj Povšetu ni dala več vest miru; šel je torej drugo jutro in povedal Kočevarjevi hčeri, kaj se je zgodilo in potem se je sam pri-javil sodišču v Mokronogu. Drugi, temu enaki slučaj pa se je pripetil dne 16. t. m. v Logu pri Mokronogu od 7. do 8. ure zjutraj. Imenovanega dne so šli na vse zgodaj na lov poseznik lova Jože Gorjup, obenem mokronoški župan in njegova sorodnika Franc Gorjup in Karel Skušek. Poleg zajca, katerega so ustrelili, so obstrleli tudi 12letno deklico Marijo Pucel iz Loga, ko je tam v bližini pasla živino. Šibra jo je zadela ravno v čelo nad desnim očesom in le prav malo je manjkalo, da ne v oko. Deklica se je zvrnila na zemljo in ko so na njen krik prihiteli drugi pastirji, ter videli kako krvavi iz čela, so teki naznaniti njenemu očetu, kaj se je zgo-dilo. Oče je takoj prišel in jo spravil domov, kjer so ji le z velikim trudom ustavili kri. Deklica je sicer okrevala ali to pa se ne ve, če ne bo imelo to za njo kdaj zlih posledic. Enak slučaj bi se bil kmalu pripetil malo dni prej, ko je neka bolj odrasla deklica tudi živino pasla in je tam v bližini počila puška in so prilatelo šibre prav mimo njene glave, tako da se je bila zelo ustrašila. Tudi to je bil provzročil eden gori navedenih lovcev. Ko bi kaj takega storil kak liberalce, gorje njemu; to bi bilo krika in vika! Ker so pa to vsi pristni klerikanci, upamo, da se njim ne bo ničesar zgodilo. Dokaz temu je že to, da o tem vse molči kakor grob. Vsekakor pa opozarjamo v to pokli-cane oblasti, naj bi takim lovom naredili konec vsaj toliko časa, dokler imamo še poljske in gorske pridelke zunaj, da ne bi mi kmetje trpeli škode po loveh in njih sestradi pasji drhali in da bi bilo ljudstvo na polju, v vinogradih in gozdih varno pred njihovimi puškami.

— **Trgovci v Zagorju ob Savi** so se dne 28. t. m. v občinski hiši posvetovali glede nedeljskega počitka. Sedaj so pri nas odprte tr-govine od 6. ure zjutraj do 3 ure popoldne. Zato se je sklenilo predlo-žiti vladi v potrjenje predlog, da se nedeljsko doslovanje omeji na čas od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne. o tem ne bodo niti domači, niti sosedni konsumenti prav nič oškodovani.

— **Zagorski »Sokol«** je v nedeljo 24. t. m. priredil II. javno telovadbo navrtu ge. M. Weinberger-jevo. Najprej so nastopile naše mlado-letne, a vrle telovadkinje v dveh vrstah na konju in bradlji. Pokazale so, kako mnogo da so napredovale od svojega prvega nastopa v juliju na Mediji. Vaje na orodju so proizvajale v splošno za-dovoljnost precizno in dobro. A proste vaje (z 18 telovadkinjami) so mnogo-brojno občinstvo kar navdušile, in odo-bravanju ni bilo ne konca ne kraja. — Isto naglašamo o nastopu telovadcev v dveh vrstah na orodju in pri prostih vajah. Med večimi novimi vajami jih je bilo nekaj, ki smo jih sicer že vi-deli, a napredovalo se je vendar mnogo. Proste vaje so bile one z lanske vse-sokolske slavnosti. — Splošen vtisk II. javne telovadbe je bil torej povsem za-dovoljiv, da, tupatam celo nepričakovan. Z veseljem posebno konstatiramo, da se je v zadnjem času začelo zanimati za telovadbo tudi najpreprostejše ljudstvo, ki je skoro cele tri ure ne-prenehoma z zanimanjem sledilo pro-

izvajanju telovadkinj in telovadcev. — Prosta zabava se je morala vsled dežja razviti v gostilniških prostorih in je trajala do ranega jutra. Slavni pevski klub »Zagorje« in slavna rudniška godba sta se potrudila kakor vedno. — Vas je bila ob tej priliki večidel v za-stavah. — K tej telovadbi je nameravalo priti tudi več odličnih članic ženskega telovadnega oddelka iz Ljub-ljane, med njimi gđ. Kajzelova, a jih je zadržalo slabo vreme. — Z ne-deljsko slavnostjo so torej za letos javni nastopi končani. Zdaj pa Sokoli, zopet pridno in redno v telovadnico, da se bo za prihodnje leto nameravani vseslovenski sokolski izlet v naše krasno, a kolikor toliko pomemčurjeno Zagorje obnesel najslajnejše!

— **»Nora« jesen.** Majnikovi kebrji so letošnjo spomlad izostali — prišli so pa zdaj koncem septembra, kakor pričajo nekateri zelo tolsti eksem-plari, ki smo jih dobili v redakcijo.

— **Celjskim Nemcem se slaba godi.** Zadnja »vahtarica« zdihuje in tarna, da se Slovenci hočejo na vsak način na gospodarskem polju osamosvojiti in nočejo nič več kupovati pri nemških kramarjih. Vse Nemce pozivlja, naj podpirajo samo nemške obrtnike in trgovce, češ, da se gre za obstoj ali pogin celjskih Nemcev. Ako bi torej vsi Slovenci izključno upoštevali geslo »Svoji k svojim!« bi bilo kmalu izgubljen »nemško« Celje, kar že Nemci sami uvidevajo!

— **Krvav poboj.** Kake uspeha rodi pomemčevanje na Stajerskem imamo zopet žalosten slučaj, žalosten v toliko, ker je nekaj mirno slovensko ljudstvo zdaj podivjano, odkar bere nemškutarški list »Staj-erska«. Bata Juri in J. Žef Habja-nič iz Podlehnik pri Ptaju sta namreč v nedeljo popoldne prišla boj s tremi fanti v Leitersbergu pri Mariboru. Ometavali so se med sebojno s kamenjem, ko je pa Ne-mes Kapfensteiner pograbil velik kol in se zapodil z njim na Jurja Habjanča, ustrelil je ta nanj tako nesrečno, da se je Kapfensteiner zručil in bil v par minutah mrtev. Tudi ostali pretepači so bili ranjeni od medsebojnega metanja kamenja. Seveda je žandarmerija uklenila le Slovence Habjanča. Mi ne bomo prav nič zagovarjali Habjančev, kakor se že boji »Marburger«; ker šč nikoli nismo držali roke pretepašem in po-bijalcem, rečemo pa le toliko, da se na Spodnjem Stajerskem toliko bolj množe poboji in druga budodelstva, kolikor bolj sili nemškutarstvo v ljudstvo. To je dejstvo, katerega nihče ne more utajiti.

— **Napisi v Beljaku.** Kdor je bil le enkrat v Beljaku se je mor-al začuditi, da je poleg nemških toliko laških napisov nad raznimi prodajalnami, slovenskih pa navedno skoraj nič. Pri Klembasu so imeli še pred kratkim nemško slovensko laški napis, da prodaja Klembas obnošene obleke. Beljaškimi Nemcem se je pa zdelo, da Slovenci ne kupujejo več obnošene obleke, ampak samo Nemci in Italijani, zato so Klembaso prego-vorili, da je dal slovenski napis zam-zati. S tem je nemški značaj Be-ljaka rešen. To naj bo za zgled vsem tistim Slovincem, ki mislijo, da ne bodo mogli živeti, če bi ne imeli nad svojimi prodajalnami poleg slovenskih tudi nemških ali laških napisov. Učimo se od tujcev, kako oni z nami ravajo! Sicer pa Beljak ni tako pristno nemško mesto, kot se hoče tuintam trdit. V Beljak si-lijo v vsem pritiskom Italijani in dosti je že, da se zdaj odprti tam italijanska ljudska šola.

— **Figovo žganje do-veljeno.** Finančno ministarstvo je dovolilo za letos žganje iz fig pod navadnimi pogoji. Potegnil se je za to zadevo državni poslanec Gabršček.

— **Hrvaška delniška tvr-nica za usnje v Karlovcu.** Šle dve leti je minilo, odkar so sprožili nekateri karlovaški rodoljubi misel in željo, naj se prične hrvaški narod organizovati z vso svojo močjo tudi na gospodarskem polju, pa se je na to z ozirom na priprave raz-ne mreža Karlova in okolice osno-vala Hrvaška delniška trgovica za usnje in je s skromno društveno temeljno glavnico 70.000 kron prišla ta povsem domača družba poslovanje ob redki požrtvovalnosti svojih sotrud-nikov in društvene uprave in s hvale-vredno postrežljivostjo meatne občine. Razvila je v kratkem času svoje po-slovanje tako, da stojimo sedaj pred velikim in za naše razmere zname-nitim domašim industrijalnim pod-jetjem. Ker se zaradi rapidnega šir-enja poslovanja tega podjetja kaže dosedanja temeljna glavica pre-majhna, zato je izredna glavna skup-ščina delničarjev dne 8. sept. 1905 soglasno sklenila zvišanje temeljne glavnice na 400.000 kron z izdajanjem novih delnic, katerih podpisovanje je ravnateljstvo že odredilo. Dočim je družba ob sedanjih skromnih in pre-skromnih razmerah pokazala nezlom-ljivo življensko moč, ni malo ni

doma, da bo v razširjenem poslovanju pognala še močnejše korenine, kar mora vsakdo v interesu hrvaškega narodnega gospodarstva samo želeči.

— **Ljudski shod**, ki ga sklicujejo socialisti demokratije v areno »Narodnega doma« z dnevnim redom »Gautsch in splošna volilna pravica«, bo danes v soboto točno ob 8 uri zvečer.

— **Deževje in narasle vode**. Vслед deževja zadnjih dni je Ljubljana narasla za 060 m nad normalom. Znatno je narasla tudi Sava. Pri sentjaskobskem mostu je dal hidrografični urad postaviti nov vođomer.

— **Prememba posesti**. Hiša Marije Spellove v Trnovskem predmestju je bila predvčeršnjim na javni dražbi prodana. Kupil jo je g. Andrej Maurer iz Zagorja za 27.900 K.

— **Denar sem!** Gosp. Jožef Schley, vratar na južnem kolodvoru, je naznanil tam službojemo policijskemu nadstrážniku Nikolaju Večerinu, da je prišel danes zjutraj okoli polu 4 ure za nekima neznanim gospodom na kolodvor neki delavec, ki je potegnil gospodu iz rok poselske bukvice, potem pa zbežal. Dotični gospod je povedal Schleyu, da ga je, ko je šel po Cesti na južno železnico, ta delavec napadel in zapil: »Denar sem!« Gospod pa, ki je bil dovolj samozavesten, je zgrabil delavca za prsi in mu vzel iz žepa molečo poselsko knjižico, s katero je odšel proti kolodvoru, delavca pa za njim, kjer mu jo je, ko ga je dohitel, potegnil iz rok. Večerina je pozneje navedenega delavca aretoval v neki gostilni. Navedenec je 6. avgusta 1894. leta na Studenou rojeni samski delavec Jakob Rozman, ki je bil radi raznih deliktov že večkrat predkaznovan. Dotični napadeni, oziroma nadlegovani gospod, naj bi se takoj zglasil pri policiji, da se bo de potem vedelo z Rozmanom potrebno ukrepati, ker moče sam ničesar vedeti o kakem napadu, trdi pa samo, da je ob cesti ležal. Ponovno in nujno se torej dotičnega gospoda v javnem interesu prosi, da se oglasi prej ko je mogoče.

— **Delavsko gibanje**. Včeraj so se odcepili z južnega kolodvora v Ameriko 4 Hrvati in 2 Slovenci. Nazaj je pa prišlo 17 Hrvatov. — V Hrúšico so se odcepili 18. na Jesenice 25. v Sebaibe pa 17 Hrvatov.

— **Ljubljanska društvena godba** priredila danes zvečer v hotelu »Mirija« (Kolodvorske ulice) društveni koncert za štane. Začetek ob 1/2. uri. Vstopnina za štane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

— **K ljubljanski društveni godbi** se bodo sprejemali zopet učenici, in sicer v ponedeljek, eredo in petek od polu 7. ure zvečer naprej v godbeni sobi na magistratu.

— **Izdelovalnica za cigaretné tube** (Hülser) in cigaretni papir se je otvorila z današnjim dnem v Ljubljani na Francovem nabrežju številka 7. Več v današnjem inseratu.

— **Jugoslovanske novice**. S hrvatskega vseučilišča. Za rektorja hrvatskega vseučilišča za bodoče šolsko leto je bil izvoljen profesor botanike dr. Anton Heinz, za dekane pa dr. Dragotin Čupović na juridični, dr. Gavro Manojlović na filozofski in dr. Ante Bauer na teološki fakulteti.

— **Narodne Novine** in slovenska krajevna imena. Uradni list hrvatske vlade rabi v razglasu glede uvoza svinjs Kranjskega imena Adelsberg, Assling itd. mesto pravih slovenskih imen Postojna, Jesenice itd. — Čudno, da »Narodne Novine« v Zagrebu ne vedo, da je Kranjska slovenska, potem se pa »Hrvatsko Pravco« še zgraža, da se iz Petrograda — posito, sed non concessio — naslavlja pisma v »Lai-bache ali »Zagrab«! In to »Hrvatsko Pravco« ne ve, da je Franzdorf na Kranjskem — Borovnica! Vide številko 2960.

— **Hrvatsko Pravco** nadaljuje svoja razkritja proti uredniku »Novega Lista« Fr. Supilu. No, to pot so »razkritja« še slabnejša, kakor so bila prejšnja. Očividno je, da je »Argus« izbruhal iz sebe že skoro vse blato, zato postajajo tudi njegova »razkritja« vedno večje bedastosti. Pravi, da je »Argus« zloglasni Pier..., ki je pred leti na ukaz avstrijske vlade vrl v zavod sv. Jeronima v Rimu in katerega sedaj zasledujejo dalmatinske oblasti radi raznih sločinov. Zanesljiv človek in in pravi patriot!

— **Odstop srpskega ministra** zunanjih zadev Jovana Žujovića je baje gotova stvar. Odstopi radi bolezni, pravi povod njegovega odstopa pa so politična vprašanja, ki se tičejo srbsko-turškega spora in avstrijske okupacije turške pokrajine Novi bazar.

— **Kolo srbskih sester** se zove društvo, ki ima plemenit namen, da pomaga bedni, pod turškim jarmom sdihojuči raji v Stari Srbiji in Macedoniji. Društvo ima svoj sedež v Belgradu, kjer bo imelo tudi dne 8. oktobra t. l. svoje veliko zborovanje.

— **Srbsko-slovaški shod**. Združeni Srbi in Slovaki v tovariškem okraju v Banatu prirede dne 8. oktobra velik politični shod v Pioniesh. Raspravljalo se bo de o ogrski krizi in splošni volilni pravici. Izmed Slovakov bosta govorila Igor Štefanik in dr. Lj. Mičatak, izmed Srbov pa dr. Milojević in D. Jablanović

— **Aretiran časnikar**. V nedeljo je policija prišla na Teranijah v Belgradu bivšega urednika »Narodnega Lista« Savo Sibalića ter ga odvedla na sodišče, kjer ima prese-deti trimesečni zapor radi tiskovnih prestopkov.

— **Bolgarsko učiteljsko društvo** je imelo te dni v Sofiji svojo letno glavno skupščino. Na skupščini se je raspravljalo o šolstvu vobče in o naučnem programu.

— **S knezom Ferdinandom** se jeli biti Bolgari vedno bolj nezadovoljni. Časopisi ga dolže, da tira samo svojo osebno politiko in se prav nič ne meni za bolgarske narodne ideje. Pred meseci je Srbija stavila predlog za skupno in energično akcijo Srbov in Bolgarov v zadevi reform v Macedoniji. Takrat je bil zato najugodnejši čas, toda vsa se je razbilo radi osebnih interesov kneza Ferdinanda. Koburžan je pač tujec, Nemec, zato ne čuti z narodom in ne de podpirati njegovih stremiljenj.

— **Najnovejše novice**. — Bavarski princ Ferdinand se poroči s špansko infantinjo Terezo. V ta namen je prišel španski ministrski predsednik v Monakovo.

— **Umrl je** v neki dunajski privatni blaznici sloveči operni pevec Fr. pl. Reichenberg.

— **Prostovoljni novinci**. V Brošu na Sedmograškem se je prijavilo 600 srbskih in rumunskih mladeničev prostovoljno za vojaško službo.

— **Za ustanovitev narodnega muzeja** v Monakovem je dovolil magistrat 1 milijon mark.

— **Generala Steslja** je zadel kap ter mu je leva polovica života ohromela. Njegov položaj je nevaren.

— **Belgijski kralj Leopold** je dal navidezno prepisati svoje drago posestvo ob Rivijeri na svojega zdravnika, da s tem prikrajša dedščino svojim hčeram.

— **Umrl je** na Dunaju pod-admiral Miesislav vitez Siemul-czova-Pietruski.

— **Portugalska kraljica Amalija** je izprašana zdravnica. Ko se je nedavno peljala skozi mesto, zapazila je gručo ljudi, ki je stala okoli neke nezvestne deklice. Kraljica je izstopila, vrela prenesti deklico v bliž njo lekarno, kjer jo je samo preiskala in spravila k zavesti. Deklica je bila modistinja brez zasluzka ter je morala še mater preživljati. Oslabela je vsled gladu. Kraljica je zadostno poskrbela za njo in mater, čez par dni pa je izročila deklici klobuk, ki ga je sama nakitila na svoj način. Obenem je kraljica pokrila enak klobuk. Ker se tudi v Lizboni bogate dame ravna jo po kraljičini noši, je hotela brž imeti vsaka tak klobuk, ki jih ni znal nihče drugi v mestu tako lično nakititi kakor imenovana deklica po kraljičinem vzorcu. In tako je imela mlada modistinja hipoma čez glavo dela in zasluzka.

— **Papež pij X. in otroške igre**. Kakor je bil Leon XIII. hud nasprotnik iger, tako je njihov velik prijatelj Pij X. Od 5 do 8 vinotoka se bodo vršile gimnastične igre v Vatikanu. Papež je dal narediti 200 zlatih in srebrnih svetinj kot na grade najboljšim igralcem. V razgovoru z nekim kardinalom, ki je gledal iger nazorov rajnega papeža, de al je Pij X.: »Pojdite in pogledjte ta sveža in vesela mladostna lica in zdelo se vam bo, da ste sami za 50 let mlajši. Veselost in življenje to mladeži bosta oživila tih in mrki Vatikan. Naj se mladina zabava, naj daje duška svojemu srcu. V tem leži okrepljenje ne samo njihovega telesa, ampak tudi njihove duše.

— **Klerikalno znanstvo**. V Rimu je ustanovil francoski duhovnik Toué: muzej o vicah. Tukaj se kaže vse polno predmetov, ki so jih uboge duše tipale s svojimi gorečimi prsti, kakor molitveniki, mize, predpasniki pobožnih nun, po katerih so se spenjale duše iz vic ter ostavile zažgane znake. Vse to je z dokumenti »dokazano«. Vsak obiskovalc dobi natančni katalog o predmetih, zato pa mora zapustiti kaj drobščja za »trpeče duše« v visah, ki se zadovolje tudi z zlatnino in srebrnino, svečami in snaukami. Kdor plača 100 frankov, postane ustanovnik tega »znanstvenega« zavoda.

— **Spol je spremenila**. V Curibu v Švici je 8. septembra spremenila 19letna Cecilija Waridel svoj spol. Žalovnik je namreč izjavil, da je moškega spola in Cecilija se je takoj oblekla v moško obleko in se imenuje zdaj Cesar.

— **Prometno naznanilo**. Našelnik postaje Herrlingen pri Ulmu je dal v šakalnici isobesiti sledeče obvestilo: »V sredo, 13. septembra, vozi poseben živinski vlak. Poraba vlaka je tudi drugim osebam dovoljena, ako si kupijo navadni vozni list.«

Književnost.

— **„Učiteljski Tovariš“**. St. 39 Vsebinska: »Zaveza« in »Družba sv. Cirila in Metod«a. — Naš denarni zavod. — Za odpravo krajevnega plačilnega sistema v Istri. — Učitelji, ki obstruirajo. — »Zaveza« avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev in vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metod«a. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnisa uredništva. — Uradni raspisi učiteljskih služb. — Inserati.

— **Velika Pratika za 1906** je v zalogi J. Blasnika nast. izšla. Ta pratika je edino prava starodavna »Pratika«, ki izhaja od svojega rojstva že dež 100 let. Zahtevajte torej vedno le Blasnikovo »Veliko Pratikco«, ki stane samo 12 kr., vsako drugo pa zavrnite kot nepravilo!

— **Generalna karta Stare Srbije in Macedonije** v razmerju 1:250.000 izhaja v založništvu Svitoslava B. Cvijanovića v Belgradu. Cila karta izide v 12 sekijah, izmed katerih so dosedaj izšle štiri. Vsaka sekeja stane 1 K 80 vin. Ker bo Stara Srbija in Macedonija najbrž v kratkem že pozorišče velikih homatij in ker je imenovana karta nadvse točno in natančno risana, priporočamo jo kar najtoplejše, zlasti ker je njena cena v primeri z dovršenostjo upravnizka.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Tekoči teden se ne razlikuje od prejšnjega niti v smislu terminskih fluktuacij žitnega trga niti z ozirom na efektivno blago. Nekaka mora leži na kupčijah in onemogočuje sleherni živahnost. Nedostaja vsakterih oživljajočih motivov — in čuditi se je, da vzlic temu nimamo bes. Če izjavljamo iz tega logično konsekvenco, smemo pri količkah živahnej kupčiji pričakovati poviškov — morda takoj po židovskih praznikih, ki so se danes pričeli.

Pšenica je vedno na istem nivoju malenkostni odnehljaji so le nominalni, brez resničnih transakcij.

Koruza je tam, kakor prejšnji teden, konzum srednji, cene vsled tega nespremenjene.

Oves se ne more na nobeno stran nagniti — pri nadležnih limitih je do-baven do 5 vin. ceneje.

Sladkor prične s 1. oktobrom z novimi ponudbami; videti pa je, da bodo nekatere rafinerije trg le od daleč opazovale, da se prepričajo, kako bo s cenami, t. j. da uvidijo, če ne bo morda bolj kazalo, proizvajati surovi sladkor in takega razpečavati. Cene za točno blago se polagoma krčijo, vendar prav skromno, ker novega blaga pred 5. novembrom ne bo dobiti. Novo blago utegne biti približno 2 kroni ceneje od starega.

Rižev trg je zelo trden in tendira višje.

Olje. Jedilno olje zopet odneha — kartelirane tržaške tvrdke so tedaj zopet mnogo tvrdk zavezale z drugimi sklepi, kar pomeni zopetno delo z izgubo, če se situacija ne bo spremenila.

Kava se znova dviga, deloma vsled slabih dovozov, deloma vsled tega, ker so se države: Minas, Rio in Parana priklopile kavinemu sindikatu, pri katerem nedostajata le še Bahia in Victoria. Če se sindikat v celem obsegu obstini, utegnemo imeti še visoke cene.

Špirit je v cenah odnehal toliko, da je nadaljna redukcija cen skoraj izključena, ker morajo rafinerije vsled razbitega projektiranega kartela že pri sedanjih cenah računati z izgubo. Rafinirano blago je daleč pod ceno surovine.

Petrolej. Dne 27. t. m. se je vršila v Budimpešti seja komiteja avstrijskih in ogrskih petrolejskih rafinerij, na kateri so cene začasno dvignili za 2 do 3 krone. Utemljuje se ta povišek z naslednjim: Bakuske zmede, vsled katerih je bilo uničeno veliko številu sesalnic, so imele za posledico, da je morala Rusija prenehati s produkcijo surovine. To prekinjenje in negotovost, kdaj se bo zopet lahko pričelo z delom, je povzročilo povišek surovine na svetovnem trgu, to tembolj, ker izostane ruski izvoz, poleg tega pa ni izključeno, da bo Rusija za domačo porabo imela blaga komaj za nekaj mesecev. Z ozirom na to se je pojavilo na svetovnem

trgu veliko povpraševanje po ameriškem, rumunskem in gališkem petroleju. Zaeno s tem se opaža tudi pri nas živahno zanimanje za petrolej, ki se ureničenje v večjih nakupih s strani konzumentov, ki računajo z možnostjo, da utegne iti gališki petrolej pri sedanjih razmerah na Rusko. K temu se pridružuje, da se je uvoz prazne posode vsled premenjene prodajne taktike nemške družbe v naši monarhiji zelo skrčil, zbog tega so cene prazni posodi (barrell) v tuzemstvu znatno poskočile. Izraža se to tudi v petrolejskih cenah, ki se razumejo inkusive posoda. Kakor se nam iz zanesljivega vira poroča, se utegnejo cene, ki so se dosedaj na Kranjskem le za 1 K dvignile, v prihodnjih dneh, morda že 1. oktobra, znatno dvigniti, ter bi bilo pravočasno pokritje pripraviti. Dostavljamo, da se vrše prodaje le za točni odjem, v sklep se ne spuščajo.

— **Dobavni raspis**. C. kr. tobačna tovarna v Rovinju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se za zagotovitev potrebščin rezanega lesa in oglja za leto 1906 raspisuje konkurenca. Dobavljati je: late, podboje, obroče iz leskovine in razno oglje. Ponudbe je vložiti najkasneje do 12. oktobra 1905 do 2 ure pop. v tobačni tovarni v Rovinju. Dobavni raspis, obsegajoč vse podrobnosti, leži v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 30. septembra. Vlada je včeraj predložila poslanski zbor-nici zakonski načrt, ki se tiče konvertacije hipote-karnih zahtev onih zavodov, ki so opravičeni izdajati zadolž-nice in ki se tiče nadalje zem-ljeknjižne vknjižbe nove zastavne pravice in isti vrsti z že obstoječo zastavno pravico. Vlada namerava s tem načrtom pospešiti stremiljenja za znižanje obrestnih bremen pri posestvih na ta način, da dovoli razne olajšave za zemlje-knjižno zaznambo konverzije pri visoko se obrestujočih hipotekarnih posojilih in da pripomore, da se napravi pravo razmerje med ren-tabiliteto dotičnega posestva in bremen, ki so vknjiženi na njem.

Dunaj 30. septembra. Da-našnji uradni list prijavlja ce-sarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori. Sklicani so vsi deželni zbori, le istrski in tržaški ne. Kranj-ski je, kakor je »Slov. Narod« že včeraj poročal, sklican na dan 25. oktobra t. l.

Dunaj 30. septembra. Težišče notranje politike je za dva dni prenešeno v Brno, kjer prirede Nemci veliko demonstracijo proti ustanovitvi češkega vseučilišča. Tudi mnogo nemških poslancev, ki niso z Morave, se udeleži te demonstracije. Za danes zvečer so Nemci napovedali veliko b a k l j a d o, a čuje se, da jo hočejo Čehi razbiti in razgnati. Jutri prirede Čehi demonstracijo; te se udeleže razni slovanski pos-lanci.

Dunaj 30. septembra. Tržaški drž. poslanci so dobili od ita-lijskih dijakov brzojavko, naj obdrže svoje mandate, dok-ler ne umakne vlada de-finitivno svoje predloge zastran ustanovitve ita-li-janske fakulte v Roveretu.

Dunaj 30. septembra. Danes je bil grof Csaky zopet pri ce-sarju Izrekel se je o tej svoji av-dijenci skrajno rezervirano, češ, da je cesar hotel samo slišati njegovo mnenje o ogrski krizi.

Budimpešta 30. septembra. »Neues Budap. Abendblatt« pri-javlja razgovor z neko visokosto-ječo osebo, ki je povedala, da se pač reaktivira Fejervary-jevo ministrstvo, da se pa bodo tudi nadaljevala poga-janja s koalicijo, češ, prav v ta namen se je potom »formalnih korektur« bistveno premenila oziroma preklicala cesarjeva programatična izjava.

Budimpešta 30. septembra. Bomba, ki so jo našli v klubo-vem lokalu Kossuthove stranke,

je bila napolnjena z — žaga-njem. Silni strah Kossuthovcev je bil torej nepotreben.

Moskva 30. septembra. Novi kongres zemstev bo meseca novembra Razen zastopnikov zem-stev in mest bodo pozvani tudi zastopniki kmetov. Dotlej bodo tudi že znani kandidatje za dr-žavno durno.

London 30. septembra. »Stand-ard« poroča, da se proti angle-ško-japonski alijanci snuje rusko-francosko-nemška alijanca. Temu so bile posvečene Wittove konference z Ljubatom in Rouvierjem v Parizu, ter s ce-sarjem Viljemom in Bülowom v Berlinu.

Častite naročnike »Slo-venskega Naroda«, katerim poteče koncem tega meseca bodisi mesečna ali četrletna naročnina, prosimo vljudno, da nadaljno naročitev kar najpreje ponové, da jim po-šiljanje lista ne prestane. — Doklej je plačano, je raz-vidno na naslovnem ovitkn.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do-mačega zdravila, katero se dá tako mnogo-stransko uporabiti, nego »Mollo« vo francosko žganje in sol, ki je takisto bolesti utešu-jóče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravlilo vpliva na mišice in živce kreplijo in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 1-90. Po poštnem povzetju pošilja to zdravlilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan z varnostno namko in pod-pisom. 6 7-13

Zelodec prebavlja in čisti. Da pa za-more zadostiti obema svojima nalogama, ga ne smemo niti v enem niti v drugem oziru preveč napejati, temveč skrbeti, da se mu to dvojno delo kolikor možno olajša. Izvrstno sredstvo v ta namen je dra. Rose balzam za zelodec iz lekarnar B. Fragnerja, c. kr. dvornega založ-nika v Pragi, ker pospešuje prebavljanje in povzroča lahko odvajanje brez bolečin. Dobi se tudi v tukajšnjih lekarnah. b

Carskega boraksa prašek za kožo je najboljši posipalni prašek za otroke, turiste in vojske. Ker je ta izdelek pripravljen prav posebno skrbno ne obsega vegetabilskih sestavin, se tudi ni bati razkrojitve ali zamašitve luknje v koži, katere pogosto povzročijo izpuščaje na koži. Dragočena je tudi hladna lastnost carskega boraksa pudra za kožo in ga ni moči dovolj priporočati za majhne otroke, za osebe z nežno kožo in pa kot posipalni proti potanju nog.

Dobrotna previdnost je podala člo-veku premnogo domačih sredstev in le oni izpolnuje dolžnost nasproti sibi in nasproti svoji družini, ki se po modri previdnosti preskrbi s takimi sredstvi, ki so v stanu odvrtiti težke bolezni. Takšno domače zdravi-lo ki je v blagoslov vsaki družini in ki ga vsak dan rabijo milijoni ljudi, je Brá-zayevo Francovo žganje, ki se že 40 let obnaša sijajno. Naj torej nihče ne opusti rabe Brázayevega Francovega žganja, kogar muči revmatizem, migrena, glavobol, protin, influenza, izmučenost. Na-tančno navodilo je dodejano vsaki stekle-nici. Zahtevajte izključivo Brázayevo Francovo žganje. a

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj toščice v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom Ivan Hoff in z levjo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev Dobiva se povsod.

Zahtevajte

ilustrovan cenovnik

podjetja za žarnice

„Ideal“

Hugo Pollak

DUNAJ, VI., Wallgasse 31.

Gena lepa svetloba brez instalacije in nevarnosti. Poraba 1/4 kr. na uro. 2252 12

V NOBENI SLOVENSKE HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA

FRANCETA

PREŠERNA

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNO VEZANA 6 K 40 H, V USNUJ VEZANA 9 K. LJUDSKA IZDAJA 1 K, V PLATNO VEZANA 1 K 40 H. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYER 3 FED. BAMBERG V LJUBLJANI. 2 DOBIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH.

Kurja očesa

trdo **kožo** in **žulje** odstrani hitro, zanesljivo in brez bolečin dobro znani, izvrstni **Trnkóczyjev obliž** za kurja očesa. Uspeh priznan in zjamčen. Cena K 120 s poštino vred (10 h kot vzorec). Poizkusni obliž 70 h (ozir. 80 h po pošti).

Izdelovalnica: lekarna pri sv. Frančišku Dunaj, V/2, Schönbrunnerstrasse 109. Po pošti se pošilja vsak dan po povzetju ali če se pošlje znesek v denarju ali v poštinih znamkah naprej. 2620-7

Centralne kurjave

Peči za trajno kurjavo meidinske in 2852-4 chatotne regulirne. Štedilniki in priredbe kuhinj. Kopalne peči za kurjavo s premogom ali plinom. Kuhalniki, ognjišča, peči za plin ali spirit. Najbolj sortirana, najcenejša, solidna trgovina. Dunaj V, Siebenbrunneng. 44. U. taov 1863, Telef. 5398.

Maks Bode & Co.

VITA

Prirodna rudninska voda
Najčistejši
natronski vrelec.

Po zdravniških priznanjih odlične zdravilne moči pri: **obolelostih menjavanja snovi, diabetes, preobili scalcinčni kislini, boleznih mehurja in ledvic, katarjih sopil, prebavil.** Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu Kastnerju. Dobi se tudi v lekarnah in drogerijah. 2449-5

VITA

Kožuhovina

za gospode in dame v najbogatejši in največji izbiri.

LEOPOLD KLEIN
DUNAJ, I., 3013-4
Dominikanerbastei 19.

Najboljše in najcenejše nakupovališče za damske plašče, žakete in moške kožuhe.

Ilustrirani katalogi gratis in franko.

Zdravilski konjak
zajamčeno pristni vinski destilat pod stalnim kemiškim nadzorstvom.

Destilerija Camis & Stock
Trst-Barkovlje.

1/2 steklenica K 6,-, 1/2 steklenica K 250,-. Na prodaj v boljših trgovinah. 83

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborno deluje dobro znana **antiseptična**

Melusine ustna in zobna voda

ki **utrdi dlesno** in **odstranjuje neprijetno sapo iz ust**. 1 steklenica z navodom 1 K. Blagorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljša sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melusine ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno oznamite, ker je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik. Metlika, 24. aprila 1906.

Dež. lekarna Mil. Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novoizgrajenega Fran Joževskega imbil. mosta. 22-39

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Družbi sv. Cirila in Metoda: Gospodična Franica Petermelova na Bledu poslala K 3250, mabrano ob uprizaritvi igre „V Ljubljano jo dajmo“ polovica čistega dobička. — Več gosp. Novomeščanov poslali K 45 — mesto venca na krsto gospe Antonije Majzelj iz Bele cerkve. — Gospod Franc Dolenc, gostilničar pri Mantovi na Vrhniki, K 10 — namesto venca na krsto gospe Komotar. — Skupaj K 8750. Srčna zahvala! Živeli darovalci, nabiraleci in posnemovalci.

Za učiteljski konvikt: Gospodična Franica Petermelova na Bledu poslala K 3250, mabrano ob uprizaritvi igre „V Ljubljano jo dajmo“ polovica čistega dobička. — Skupaj K 3250. Lepa hvala! Živeli! Vato smo izročili gospodu Dimniku.

Zahvala.

Podpisana se najiskrenejše zahvaljujem gg. Tavzesu in Rostanu ter njega obitelji, da sta mi izposlovala prvo pomoč dobrih src, oziroma sama darovala, ob nenadni nesreči, ki me je zadel a smrtjo ljubljene soproga. Istotako se zahvaljujem gospe Snojevi v Šiški za njeno blagotnost glede stanovanja in stanarine ter sploh vsem, ki so se me spomnili s tolažljivo besedo ali darežljivo roko.

Zenka, vdova Alojza Šubica.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. sept. Ivan Golmajer, delavčev sin, 10 ur, Hranilniška cesta 4. Žiljenske slabosti.
Dne 25. sept. Pia Kuder, sodniškega pristava hči 20 mes. Jenkove ulice 4. Pijučnica.
Dne 26. sept. Katarina Lavrič, hišnega oskrbnika hči, 2 in pol mes., Ulice na Grad 15, božjast. — Katarina Pogačar, zasebnica, Barvarska steza 6. Ostarelost.
Dne 27. sept. Ivan Dežman, sodarjev sin, 9 mes., Streljske ulice 10. Enteritis.
Dne 28. sept. Ana Milavec, hči izdelovalca orgel, 14 mes., Krakovski nasip št. 26. Driska. — Luka Žagar, ključavničar, 22 let, Kladezne ulice 11, jetika.

V deželni bolnici:
Dne 24. sept. Marijana Mavec, posestnikova žena, 54 let, Hernia fem

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.
Uradni kurzi dun. borze 29. septembra 1905.

Salomonovi papirji	Denar	Blago
100% majeva renta	100.30	100.50
100% srebrna renta	100.25	100.45
100% avstr. krona renta	100.30	100.50
100% zlata	119.40	119.40
100% ogrska krona	96.30	96.50
100% zlata	115.20	115.40
100% posojilo dežele Kranjske	50.99	101.1
100% posojilo mesta Spiljet	100.60	101.60
100% Zadar	100.1	100.1
100% bos. here. žel. pos. 1902	100.40	101.40
100% češka, dež. banka k. o.	100.15	100.45
100% z. e.	100.25	101.25
100% zst. pisma gal. d. hip. b.	100.85	101.85
100% pešt. kom. k. o. s.	100.50	101.50
100% pr.	100.50	101.50
100% zst. pisma innerst. hr.	100.50	101.50
100% ogrske cen.	100.1	100.60
100% s. pis. ogr. hip. ban.	100.10	101.1
100% obl. ogr. lokalnih žel.	100.1	101.1
100% leznie d. dr.	100.1	101.1
100% obl. češke ind. banke	100.75	101.75
100% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99.90	100.1
100% prior. dol. žel.	99.50	100.1
100% juž. žel. kup. 1/2%	317.75	319.75
100% avst. pos. za žel. p. o.	101.45	102.45
Srečke.		
3rečke ed l. 1860%	160.50	162.50
1864	295.75	297.75
1868	166.25	168.25
1872	302.1	312.1
1876	302.50	311.1
1880	267.1	274.50
1884	103.1	110.50
1888	145.25	149.25
1892	26.1	28.1
1896	475.1	484.50
1900	78.1	83.1
1904	93.1	99.1
1908	65.1	70.50
1912	54.50	56.50
1916	34.75	36.25
1920	82.1	86.1
1924	74.1	78.1
1928	535.1	546.1
Dolnice.		
100% železnice	103.50	104.50
100% državne železnice	67.6	67.7
100% avstr. ogrske bančne dolnice	642.1	642.2
100% avstr. kreditne banke	681.25	682.25
100% Ogrske	791.1	792.1
100% živnostenske	247.50	249.1
100% Premogopok v Mostu (Brüx)	637.1	632.1
100% Alpinske montan	544.1	545.1
100% Praške žel. ind. dr.	2767.1	2777.1
100% čim. Murányi	562.50	563.50
100% Trboviške prem. družbe	300.1	306.1
100% avstr. orožne tovr. družbe	579.1	584.1
100% češke skladne družbe	158.1	160.1
Valutne.		
100% G. kr. seklin	11.36	11.40
100% 70 franki	19.10	19.12
100% 10 marke	23.47	23.55
100% švedski guld	39.96	34.04
100% španske pesete	117.37	117.57
100% Laški bankovci	95.45	95.65
100% Rublji	253.50	254.50
100% Delarji	484.1	485.1

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 29. septembra 1905.

Termim.

Pšenica za oktober	100 kg.	15.76
Pšenica april 1906	100	16.54
33. oktober	100	12.96
Koraza maj 1906	100	13.24
Oves oktober	100	12.45
„ april	100	12.90

Efektiv.
Nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.
Vidna ud. morjem 300-2. Srednji sradni tlak 750-0 mm

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo
29.	9. sv.	734.3	15.0	sl. jug.	del. oblak.
30.	7. sv.	733.4	12.7	brev. vzh.	del.
1.	3. pup.	730.7	19.6	sr. jsh.	ak. oblak.

Srednja včerajšnja temperatura: 14.6°. normale: 13.0°. — Padavina v sm 4.9.

MATON. GIESHÜBLER

alkalična kislina
katera je kot zdravilni vreclec že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih dihal in prebavil, pri protinu, želodnem in mehurnem kataru. Izvrstna je za otroke, prebolele in mej nosečnostjo. 3891-7

Najboljša dijetetična in osveževalna pijača.

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lasnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Gospodična

poučuje klavir in muzikalno teorijo.
Kje — pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3135-1

Malo stanovanje

se odda v najem za novembrski termin.
Pojasnila se dobe v gostilni na Resljevi cesti št. 22. 3151-1

Ustanovljeno leta 1842.
ČRKOŠLIKAJA, SLIKARJA
NAPISOV IN KRBVOV 1897
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

Suhi

slabotni, slabokrvni, bledični dobe prekrasno zalito telo po kratki rabi moje odlikovane redilne moke Käthe (zdravniško priporočeno). Damam bujen stas. Strogo pošteno. Karton stane fl 1.10. Po nakaznici ali po povzetju z navodilom vred. Glavna prodajalica in razpošiljalnica gospe Käthe Menzel 82-39 Dunaj XVIII. Schulgasse 3 I. nadstr. 64.

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3 3119
pod „Narodno kavarno“.

Od nedelje, 1. oktobra do vštete sobote, 7. oktobra 1905:

Norveško.

Ženitna ponudba.
Ces. kr. državni uslužbenec, samec, srednje starosti, s pravico do penzije, se želi seznaniti v svrhu zakona s pošteno gospico ali vdovo brez otrok, 20 do 35 let staro in z nekaj tisoč kronami.
Ponudbe pod „Zarja“ št. 10 poste restante, glavna pošta Trst, 3042

Fernolendtove
izdelke. Samo po njih postane usnje stanovitno in dobi tudi najlepši blisk. — Naprodaj povsod. 1
St. Fernolendt, Dunaj
c. kr. dvorni dobavitelj. 1095
Tovarnica ustanovljena 1832.

ŽELOD
kupuje na drobno in debelo tovarna
A. Tschinkel na zet
v Ljubljani. 3149-1

Komptoarist

s poslovno rutino se takoj sprejme v službo. 3078-2
Ponudbe naj se pošiljajo županu Ivanu Hribarju v Ljubljani.

Gospodična

zmožna slovenskega, hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika, želi dobiti takoj službo kot blagajničarka, komptoaristinja ali pri kakem odvetniku.
Ponudbe pod „Zmožna“, poste restante, glavna pošta. 3107-3

Učenca

iz dobre rodbine, ki je več slovenščine in italijanskega jezika, sprejme takoj v svojo trgovino z meš. blagom. 3034-3
Ivan Tomšič
Ilirska Bistrica, Notranjsko.

Prodajalka

večša trgovine z mešanim blagom z večletnim dobrim spričevalom išče službe v manjši trgovini na deželi.
Ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“. 3093-2

Sprejmeta se dva

močna fanta
iz boljše hiše za večjo trgovino pri J. KRAŠOVICU, Jesenice Gorenjsko. 3132-2

Mlad

trgovski pomočnik
več trgovine z mešanim blagom, z dobrimi izprijčevali, želi s 1. novembrom premeniti službo, bodisi v mestu ali na deželi. — Več pove uprav. „Slov. Naroda“. 3080-5

Večja trgovina

z mešanim blagom v mestu na Dolenjskem, ki je prav dobro vpeljana, se iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji proda.
Kje — pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3076-2

Dva čevljarska

pomočnika
sprejme takoj
Josip Narod, čevljar.
3097-2 Zagorje ob Savi.

Mesto bi rad premenil izprašan

spreten strojnik

zmožen italijanščine, nemščine in zadostno slovenščine, vaje ključavničarskih del in popravil, montiranja in del pri elektr. razsvetljavi. Ponudbe uprav. „Slov. Nar.“ pod „št. 3079“. 3

Dobro idoča 3094-1

pekarija

z dokazano dobro idočo gostilno se zaradi bolezni ceno proda.
Več pove Simon Berghaus v Zgornji Poljskavi pri Pragerskem.

Gospode

se sprejme na dobro domačo hrano. Mestni trg št. 3, III. nadst., desno. 3147-1

Hiši

prva na Glincah s štirimi stanovanji z lepim ograjenim senčnatim vrtom, z lastnim vodnjakom, — druga dvonadstropna v Florijanskih ulicah, ki je v nji tudi prodajalna, se pod ugodnimi pogoji **prestevaljno prodaja**. Več se izve v prodajalni v Florijanskih ulicah 14. 3133-1

Igralcem na citre
pošlje gratis 5 komadov za citre in katalog J. Neukirchner, Görkau Češko. 3138-1

Kompletna častniška uniforma

z vsemi pripadki se ceno proda.
Kje — pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3198-2

Prodajalka

izvežbana v papirni stroki, zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi mesta.
Ponudbe sprejme upravnistvo „Slov. Naroda“. 3116-1

Več meblovanih sob

s posebnim vhom odda takoj
FR. IGLIC, Mestni trg št. 11.
3077-3

Učenec

iz boljše rodbine, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v drogeriji **Anton Kanc** v Ljubljani, Selenburgove ulice 3.

Jazbečar

lep, rmene dlake, čiste pasme in mlad je naprodaj
pri Lavrenčiču & Domicelju v Ljubljani, Dunajska cesta. 3115

Dva

krojaška pomočnika
sprejme takoj in v trajno delo
Franjo Škrbec v Ložu.

Kontoristinja

večša slov. in nemške korespondence išče v Ljubljani službe. Ponudbe pod „D. R. št. 130“ v Ljubljani, poste restante. 3148

Mlad

trgovski pomočnik
mešane stroke, zmožen slovenščine in nemščine, išče službe za takojšnji nastop. Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 3136

Spretnih zastopnikov

za prodajanje šivalnih strojev išče proti visoki proviziji J. Klimeš, vele-eksport v Pragi — Smichov 294. 3125-1

Kdor

hoče kupiti poceni **žagne odpadke** mehkega lesa za kurjavo in **žaganje**, naj se obrne na parno žago
A. DEGHENGI, Ljubljana
Cesta na Rudolfovo železnico 47.

Gospodična

se sprejme na popolno, dobro oskrbo. Mestni trg št. 3, III. nadst., desno. 3146-1

Kot blagajnik

ali poslovodja
zmožen hrvatskega in nemškega jezika ter izvežban v trgovini z galanterijskim papirnim in parfumerijskim blagom, išče mesta.
Ponudbe pod „poslovodja“ [na uprav. „Slov. Naroda“. 3090-1

Mizarska obrt

se takoj prevzame.

Ponudbe je pošiljati pod "S. P. 308" v Opatijo. 3043-2

Čevljarskega pomočnika

za stalno delo

išče

3084-3

Anton Marješič, v Medvodah.

Sprejem takoj dva

čevljarska pomočnika

IVAN RAMOVŠ

v Vodmatu štev. 36. 3126-2

Hiša naprodaj.

V Ljubljani na Zaloški cesti št. 15 se prostovoljno proda enonadstropna hiša, v kateri je dobro vpeljana trgovina. Pri hiši je veliko dvorišče, skladišče, 4 kleti, hlev, velik sadni in zelenjadni vrt. — Več ravnotam I. nadstr. 3044-3

Avtom. pasti na veliko.

Za podgane št. 2—, za miši št. 120. Ujame se jih brez nadzorstva v eni noči do 40. duha ne ostane, nastavlja se samo. "Elipse", past za sčurke, ki jih ujame v eni noči na tisoče. Stane št. 120. Povsod najboljši uspeh. Razpošilja po povzetju J. Schüller, Dunaj II, Kurzbaugasse 4/30. Premnogo zahval in priznanj 3120-1

Gostilna

blizu Ljubljane se odda meseca oktobra na račun ali v najem.

Ponudbe sprejema uprav. "Slov. Naroda". 3111-3

Pri prve vrste avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje

dobe posredovalci kot krajevni in okrajni zastopniki dobičkanosni postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni posredovalci pa dobro trajajo službo. Ponudbe pod "15.305", Gradec, poste restante. 1512-22

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroskem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preiskovalnici in od mene preskušene. — Ilustrovanj cenik zastoj. 39

Pravým pokladem pro všechny, kdo pobluzením v mládí onemocněli, jest výtečné dílo: **Dra Retaua-Sebeochrana.** České vydání po 80. vydání německém. S 27 vyobrazeními. Cena 4 Kor. Čti je každý, kdo následky těchto nepravostí trpí, na tisíce lidí nakladatelské firmy "Verlag-Magazin R. F. Beyer, Leipzig, Neumarkt No. 21", jakož i v každém knihkupectví.

AVGUST REPIC

sodar 40

Ljubljana, Kolezijske ulice 16 (v Trnovem) izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne sode po najnižjih cenah. Prodaja stare vinske sode.

KAREL JANUŠ

juvelir in zlatar

v Ljubljani, v Židovskih ulicah št. 3

priporoča svojo veliko zalogo

briljantov in diamantov, zlatnine, srebrnine, zlatih in srebrnih ur ter verižic itd. itd.

Vsakovrstna

popravila in nova dela

izvršuje točno in ceno

v lastni delavnici v Rožnih ulicah št. 21.

Pozor!

Gasilna društva

naj zahtevajo ilustrovani cenovnik trdke

J. S. Benedikt

v Ljubljani

v Prešernovih ulicah št. 3.

Pekarija
slačičarna
in
kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

= Filijalke: =

Glavni trg 6

Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Cadezna svetilka.

Ljubljana

Dunajska

cesta 13.

Izborna

zaloga

namiznih in

nastropnih

svetilok,

najnovije

vrste

po niskih

cenah.

Wunderlampe.

Več urarskih 3088 6

pomočnikov

starejših, dobrih delavcev, sprejme takoj H. Suttner, urar v Kranju.

Od c. kr. vlade konc. 3070 3

privatno učilišče

Eme Schlehan

v Ljubljani, Židovske ulice št. 1.

Sprejem učenk vsak dan od 9—12. ura dopoldne. Kroji se prodajajo po meri.

4 pari čevljev

za samo gl. 2-60. se zaradi nakupa ogromnih množic prodajo za to smešno nizko ceno. Par moških, par ženskih čevljev črne ali rjavega usnja s kapicami za zavezovanje z močno zbitimi usnj. podplat, nainov. oblike, dalje par moških in par ženskih modnih čevljev, ve-teleg, ličnih in lahkih, vsi 4 pari za samo gl. 2/3. Za naročitev zadostuje dolgost. Po povzetju razpošilja razpošiljalnica čevljev A. Gelb, Krakov, št. 40/3.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, riziko torej izključen. 3151

čisti samo

čistilnim ekstraktom

Globus
Najboljše čistilo
na svetu

Stanovanje

v II. nadstropju, s 4 sobami in pritliklinami, popolnoma prenovljeno, se takoj odda. 2290-14

Natančneje poizvedbe pri lastniku Franc Dolencu, Stari trg št. 1.

10.000

hektolitrov vinskih sodov

vsake veličine, počenši od 5 pa do 70 hektolitrov, prodaja po jako zmernih cenah trdka 2225-35

Alex Breyer i sinovi
v Križevcih na Hrvaškem.

Išče se

oskrbnik

ki je več tudi hmeljarstva, za takojšnji nastop. Plača po dogovoru.

Ponudbe naj se pošiljajo do dne 15. oktobra t. l. na upravništvo "Slov. Naroda". 3082-3

Uradno dovoljena

že 15 let obstoječa

najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodke ulice št. 6 3144

priporoča in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

za Ljubljano in drugod. Potnina tukaj. — Natančneje v pisarni. — Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Zunanjim dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Zahvala.

Povodom prerane smrti naše ljubljene soproge, oziroma mamice, gospe

Antonije Majzeljeve roj. Anderličeve

došlo nam je toliko izrazov srčnega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu in vsem, ki so nam skušali v najbridkejših urah olajšati neizmerno boleost, posebej zahvaliti. Zahvaljujemo se pa posebno č. oo. frančiškankam in vsem številnim damam in gospodim, ki so nas prišli v Ljubljano tolažiti in so se vdeležili sprejema na Južni kolodvor, osobito dobri gospe prof. Šornovi. Zahvaljujemo se vsem ljubim Novomeščanom, ki so v tolikem številu spremlili drago pokojnico z novomeškega kolodvora, mil. g. proštu dr. S. Elbertu in častiti duhovščini iz Novega mesta in okolice za spremstvo v mestu in pri pogrebu. Hvala cenjenim gospodom pevcem "Dol. pevskega društva" pod vodstvom g. Hladnika za gniljive peje, hvala slavni požarni bramb št. jernejski, srčna hvala ljubemu prijatelju g. Karlu Rozmanu za njegovo tolažilno požrtvovalnost in ves njegov trud, lepa hvala konečno vsem darovalcem prekrasnih vencev in vsem našim in naše blage mame prijateljem, ki so od blizu in daleč prihiteli izkazati ji zadnjo čast.

Ohranite našo dobro mamo v blagem spominu.

V Bell cerkvi, dne 30. septembra 1905.

Žalujoči ostali.

Objava.

Naložil se mi je tako visok pridobinski davek (okoli 3500 kren na leto), da bi se za dalj časa ne mogel braniti konkurza. Zate naznanjam svojim cenjenim edjemalcem, da bom s 1. januarjem 1906 svoje veletrgovine z vinom v Zagorju ob Savi opustil.

Josip Rossi

vletrgovec z vinom v Zagorju ob Savi.

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glodnitz, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reining v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Marau, Maierndorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reining v Steyr, v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glodnitz, Ljubno, Selthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenz, Curich, Zeneva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 55 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reining v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.) Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m. jutraj osebni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m. pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m. zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA Ob 3. uri 23 m. jutraj osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.). Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glodnitz, Beljak, Ob 7. uri 12 m. jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m. dopoldne osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Lipsko, Prago (iz Prago direktni voz I. in II. razreda), Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curich, Bregenz, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m. popoldne osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Selthal, Beljaka Celovca, Malega Glodnitza, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m. zvečer osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Marau, Malega Glodnitza, Celovca, Pontabla, čez Selthal od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Reining iz Steyra Lince, Budejovice, Plzen, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prago, Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m. jutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m. zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. zvečer. — Ob 10. uri 45 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. IZ KAMNIKA Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. jutraj, ob 10. uri 59 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer Ob 9. uri 55 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. 3079

Največjo zalogo

pravih

peterburških

gumijevih

galoš

priporoča

Prva največja zaloga čevljev v Ljubljani

FRAN SZANTNER.

Nepremočljivi čevlji in dekolenice za lovce in gozdarje.

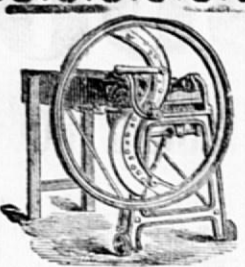
3056-2

* Najboljši in najcenejši čevlji za gospode in dame. *

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščete se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. Družba pletilnih strojev za domače delavce
THOS. H. WHITTICK & Co.
Trst 156, Via Campanile 13. 2883—10

Prepričajte se!

Najboljši in najnovejši vrst **gepeljni in motori** za bencin, **mlatnice** in **slamarez** ica, **trambe**, **cevi**, **klime** in **žage** dobite v skladišču

Fran Zemana v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 24.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča

Vydrovo žitno kavo.

Juhni pridatek znamka „Vydra“.

Juhne kervse (grahove, lečne bobove in riževe).

Oblati (specijaliteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).

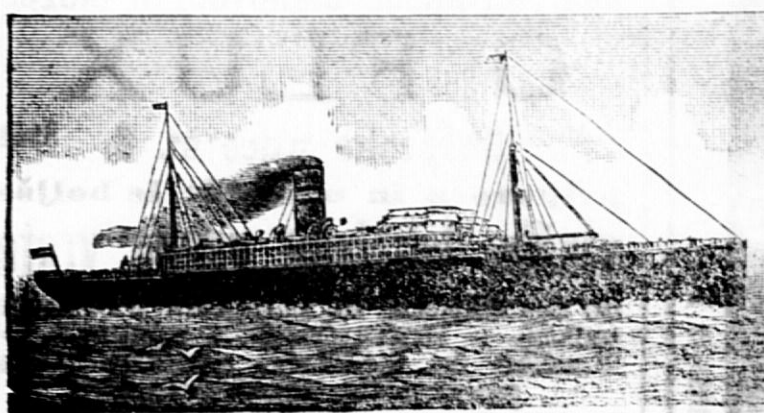
Šumci limonadni bonboni „Ambo“.

Dišava za pecivo „Buhtin“.

NAPRAVITE POIZKUS.

Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 vin. in poština.

Najcenejša vožnja v Ameriko!

Boulogne-New York

najhitrejša vožnja

Nizozemsko-ameriške črte

Bazel-Pariz-Boulogne-Amerika

Vozne liste preskrbi in daje brez 3121 plačna pojasnila

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Edvard Kristan v Ljubljani

Kolodvorske ulice 41

na dvorišču v vili med prvo in drugo hišo na desno

VABILO

na

izredni občni zbor

„Delniške družbe združenih pivovaren, Žalec in Laški trg v Ljubljani“

ki se bode vršil

dne 15. oktobra 1905 ob 10. dopoldne
v salonu hotela „ILIRIJA“ v Kolodvorskih ulicah št. 22
v Ljubljani.

PREDMET:

Predlog g. predsednika o preureditvi obrata v žalski in laški pivovarni.*

*) V zmislu § 18. pravil mora vsak delničar, ki hoče izvrševati pravico glasovanja na občnem zboru, najpozneje šest dni pred občnim zborom, t. j. do 8. oktobra t. l. položiti svoje delnice pri „Ljubljanski kreditni banki“ v Ljubljani, pri „Posojilnici v Celju“ ali pa pri „Savinjski posojilnici v Žalcu“ proti legitimaciji, ki se glasi na položnikovo ime.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1905.

3139

Upravni svet.

Za jesensko in zimsko sezono

priporočam p. n. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko izbero najnovejših

klobukov

cilindrov, čepic, moškega perila, kravati, ovratnikov, manšet i. t. d.

Z velespoštovanjem

G. ČADEŽ v Ljubljani

Mestni trg šte. 14.

Poleg Urbančeve manufakturne trgovine.

Josip Reich

« parna »

barvarija in kemična spiralnica ter likanje suknja

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3

Važno! Za Važno!

gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posilne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurška obvežila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solij za kopel.

Obstav. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce posebn. priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnauja naročila se izvršujejo točno in solidno.

« Drogerija »

Anton Kanc

Ljubljana, Selenburgove ulice 3.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. itd.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11.

priporoča

klobuke

cilindre, čepice itd.

najnovejše facone po najnižji ceni.

Odlikovan z zlato kolajno in častno diplomu v Parizu 1904.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, lopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd. 40

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Jv. Seunig

trgovec z usnjem na drobno in debelo

v Ljubljani, Stari trg št. 7

priporoča

olje zoper prah

dosedaj najboljšo, prosto bencina, smole, petroleja ter kislin brez konkurence, brez vsakega duha po najnižji ceni: 1 kg. 50 h, več a 70 h, pri nakupu večje množine še ceneje.

Novo! Patentirano Novo!

nepremočljivo mazilo

za počrnenje rujavih čevljev, usnja itd.

Gerjé!

All me ta hudi kašelj še zaduši?

Za kašelj, hripavost in zasleženje delujejo hitro in zanesljivo

Eggerja prsne pastilje

izvrstnega okusa in brez škode za tek. 3124-1

Karton 1 K ali 2 K.

Poizkusni karton 50 h.

Naprodaj po vseh avstrijskih lekarnah.

Zivio!

Eggerjeve prsne pastilje so me hitro rešile.

CUNARD LINE.

Najpripravnější, najcenejša in dobra vožnja iz Ljubljane v Ameriko je in ostan preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „CUNARD LINE“ to je gotovo in se ne da utajiti. Veliki moderno opravljeni suvažni parniki družbe odhajajo iz Trsta vsakih 14 dni. Ponk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik

ANDREJ ODLASEK

dosluzeni uradnik državnih železnic in hišni posestnik v Ljubljani, Slomškove ulice 25, blizu cerkve Sreca Jezusovega.

Kdor želi več pojasnila, naj tam pisмено popraša ali pa osebno pride v pisarno. Po kolodvorih in cestah nihče ne čaka popotnikov in jih tudi na druge silne načine nihče ne vabi. 3106—3

Št. 31.636.

Razglas.

3108—1

Z ozirom na razglas mestnega župana z dne 5. septembra letos, ki opozarja na pretečo nevarnost, da se tudi v naše kraje zanese kolera, opominja mestni magistrat iznova, da so glasom naredbe c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 17. januarja 1894 naslednje osebe dolžne, naznanjati mu vsak slučaj obolenja in smrti za kužnimi boleznimi:

- a) Družinski glavarji glede vseh k njihovi družini spadajočih oseb.
- b) Službodajalci (gospodarji) ali njihovi namestniki (oskrbniki, pristavniki, hišniki itd.) glede vseh poslov.
- c) Stanovanjski imetniki, glede vseh stanovanjskih družnikov in zlasti glede dijakov, podzakupnikov in takozvanih prenočevalcev ali najemnikov postelj.
- d) V krčmah in gostilnah imetniki koncesije, oziroma njihovi oblastveno-potrjeni zakupniki ali namestniki.

2. Razen tega so dolžne naznanjati takšne bolezni spodaj navedene osebe, če so v izvrševanju svojega poklica zvedele, da je zbolel kdo za kužno boleznijo in če so tiste osebe, ki so v prvi vrsti dolžne obolenje naznaniti, to prikrile, ali iz zanikarnosti ali iz nevednosti obolenja niso naznanile:

- a) zdravniki ranocelniki, babice in mrliški ogledniki,
- b) krajni dušni pastirji,
- c) javni učitelji in javne učiteljice.

Skušnija uči, da so na železnicah in na črvenih bolni koleri posebno podvrženi, paziti je torej na taka obolenja, zlasti pa na akutno bljuvanje in na gržo.

Magistrat deželne stolnega mesta Ljubljane

dne 21. septembra 1905.

!! Novost za Ljubljano !!

Prva ljubljanska izdelovalnica za cigaretne tuljce (Hülser) in za cigaretne papir.

priporoča slav. občinstvu v Ljubljani in na deželi svoje najmodernejše izdelke

cigaretnih tuljcev in finega cigaretne papirja

po zmernih cenah. — Izdelovalnica se nabaja

v Ljubljani, Francovo nabrežje 7.

Novost za Ljubljano.

Zaradi ogromne

zaloge blaga se bo že pred pričetkom sezi je prodajalo blago pod lastno ceno.

Največja izbira

moških oblek in športnih oblek, površnikov, športnih sukenj in zimskih sukenj, paletotov, pelerin in havelokov, deških oblek in otroških kostumov, najfinjših izvršenih damskih kostumov, jopic, paletotov, raglanov, plaščev, ovratnikov, kril in mlčnih bluz. Najnovejši ševitni all double poldolgi paletoti se prodajajo brez konkurence od 6 gld. naprej. 3129—1

Obleka po meri iz anglešk. ali francosk. blaga se najhitreje in najfinjšo izvrši na Dunaju

„Angleško skladišče oblek“

Oroslov Bernatović Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Če hočete oblike svojega telesa ohraniti lepe, rabite

Brázay Francovo žganje.

Vsakdanje vdruguenje z Brázay Francovim žganjem utrdi meso in ohrani kožo prezgodnje upadlosti. Zahtevajte izrecno Brázay Francovo žganje, ker jamči le to ime za pristnost in uspeh. Naprodaj povsod.

+ SUHOST DEMOTOGEN

Edino izvrstno sredstvo za okrepitev in ojačenje, ki ga mnogi zdravniki, kakor govore zahvalna pisma, rabijo v svoji lastni rodovini ob telesni upadlosti, bledečnosti, slabokrvnosti, nervoznosti, slabosti itd. Posebno za izpolnitev telesnih oblik in za pospeševanje debeljenja se obnaša krepčevalna moka Demotogen izborna. V 6 tednih 30 funtov konstatiranih. 11 najvišjih odlik, tudi Grand Prix. Strogo rečno. Dokazano, da presega vsa druga živila, zlasti ona ki jih kričavo hvalijo. Velik orig. zavitek samo K 2-50, 4 zavoji franko. Razpošilja centrala:

BALZAR, Dunaj III., Hauptstrasse 50.

Telefon 5937. Prodajalnica: Brandeis na Dunaju, I., Weihburggasse 22. Brošure in prospekti brezplačno. Tudi v lekarnah in drogerijah zahtevajte izrecno Demotogen, vse drugo s podobnimi imeni pa odločno zavrnite. 2953-3

„Jodelle“

je sedaj patentnouradno zavarovano ime za širom sveta znano, pri zdravnikih in občinstvu enako priljubljeno

Lahusena jodovo železnato ribje olje

Najboljše, najpopolnejše in najuspešnejše ribje olje.

Pred vsemi drugimi nadomestnimi konkurenčnimi izdelki ribjega olja mu je zaradi okusa, slastnosti, uspešnosti in dobrote **dajati prednost**. Neprekosljivega učinka za žleze, škroflje, angli. bolezni, izpuščaje, protin, revmatizem, vratne in pljučne bolezni, prehlajenja, kašelj, dušilni kašelj, za ojačenje in okrepitev slabokrvnih, slabotnih, bledičnih otrok. Za okrepitev po prestalih boleznih, influenci, mrzlici, otroških boleznih itd. itd. kot **splošno domače in boleznir odvrtačno zdravilo**. Deluje energično, tvori kri, obnavlja sokove, pospešuje tek, čisti kri. V kratkem času povzdigne telesne moči. Letna poraba raste od leta do leta. Rabi se pozimi in poleti, ker je naprodaj vedno sveže. **Cena kron 3-50** in 2-—. Edini izdelovalec lekarnar Lahusen v **Bremnu**. V izogib ponaredbam kupujte odslej samo pod imenom „Jodelle“, ki mora biti vidno na vsaki posodi zunaj. — **Dobí se v vseh lekarnah.** — Glavne zaloge v Ljubljani v lekarnah: „Pri Mariji Pomagaj“ na Resljevi cesti, „Pri orlu“ na Jurčičevem trgu, „Pri angelu“ na Dunajski cesti, „Pri jelenu“ na Marijinem trgu, „Pri eno-rogu“ na Mestnem trgu. 2987-3

Najcenejša pot za zdaj!!

Red Star Line Rdeča zvezda *

Antwerpen

Hitra in varna vožnja z modernimi opravilnimi novimi brzoparniki te solidne

New York

družbe pri poštini in snažni postrežbi. Natančen zanesljiv pouk in veljavne listke

Philadelphia

dobite v 864-29

Kolodvorskih ulicah št. 41

— od južnega kolodvora na desno. —

a zastopstvo „Rdeče zvezde“

Franc Dolenc.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopoldne, da prestopite pravočasno na barko v soboto jutraj. Naši parniki — Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland — vozijo do New-Yorka sedem dni. To je pribito. Vljudnost, snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

FRANC STUPICA

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 1
zraven Figovca

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecerijskim blagom priporoča

Portland in Roman cement, železniške šine in traverve za oboko,

štorjo za strope, strešni klej, izolirne plošče, razne štedilnike in peči, kovanje za okna in vrata, kovanje za okna „Patent Avstrija“, železno, pocinjeno in cinkasto pločvino, mreže za sejanje peska, mrežo in bodečo žico za ograje, ter vse druge stavbene potrebščine, vodne žage, samokolnice, nagrobne križe, tehtnice in uteži.

Orodje za mizarje, tesarje, kolarje, kovače in ključavničarje.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe za vodo, pumpe za gnojnico, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavno vodo.

Ročke za mleko, stroji za posnemanje mleka, oprave za mlekarne, lične kletke in razna kuhinjska oprava.

Velika zaloga slamoreznic, mlatic, gepelnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, stroje za košnjo, plugov in bran.

Plahte za vozove, svetilke za kočije. Poljska semena, poljski mavec, svetovnoznan redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje ščeti in čopičev. 2989-29

Vedno sveže špecerijsko blago in razne rudninske vode / Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerja“.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov

In navadne do najfinjše

žime.

M. Pakič

v Ljubljani.

Naznanilo naročnikom se pošilja s povzetkom.

Odlikovan s častno diplomom in zlato kolajno na III. dunajski medni razstavi

1. maja 1904 pod pokrovit. Nj. ces. in k. / isokosti presvetle gospe nadvojvodinje Marije Josipine.

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3

se priporoča v izgotavljanje moških oblek kakor tudi vseh avstr. uniform po najnovejšem kroju.

Priznana solidno delo in zmerne cene. Pristno angleško blago je v največji izberi vedno v zalogi.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

prilporečata

svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, voznih koles, glasbenih avtomatov in pisalnih strojev.

Veliko zalogo

rokavic za dame in gospode
kravat za gospode
toaletnega blaga

dalje

ščetic za zobe, glavnikov, dišav, mil itd. itd.
iz najbolje renomiranih tovarn priporoča

Alojzij Persche

Ljubljana

40

Pred škofijo št. 21.

Založnik c. k. avstr. državnih uradnikov.
Klobuke cilindre in čepice
v najnovejših faconah in v velikih izberah
Ivan Soklič
Priporoča
Pod tranco št. 2. Postaja elek. železnice.

« Zaloga čevljev »

JULIJA STOR v Ljubljani

v Prešernovih ulicah št. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev. 1109-26

Elegantna, skrbna izvršitev po vseh cenah.

Novi sejmi

v Mokronogu na Dolenjskem

se vrše vsak prvi četrtek vsakega meseca za prešiče in potem dva nova letna in živinska sejma in sicer prvi na soboto po prazniku Srca Jezusovega, ki pade letošnje leto na 1. julija, in drugi sejem tretjo soboto v mesecu septembru vsakega leta. 638-8

Občinski urad v Mokronogu.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 145-40

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe, Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, zimnatli modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Zahvala.

Moj mož Jakob Šarc, kmetovalec na Hudem, Kranjsko, je umrl 7. avgusta t. l. na opeklinah, ki si jih je nakopal pri rešilnih delih, ko je pri nas gorelo. Zavarovan je bil za slučaj smrti vsled nezgode v moj prid pri glavnem zastopstvu

„NATIONALE“

delniški zavarovalni družbi proti nezgodam v Gradcu za 4000 K. Dne 23. avgusta sem vložila potrebne listine in sem že danes prejela polno zavarovano vsoto 4000 K, reci: štiritisooč kron, zaradi česar se čutim dolžno, da javno izrečem zavarovalnici za kulantno in brzo likvidovanje priznanje in najtoplejšo zahvalo.

Na Hudem, 31. avgusta 1905.

3072

Franciška Šarc.

Naznanilo.

Podpisani si dovoljuje udano objavljati, da je z dnem 1. julija 1905

prevzel staroznano trgovino E. Mahr v Ljubljani, Židovske ulice z vso zalogo blaga.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega pisalnega papirja, dalje mape za šolske zvezke, svinčnike, radirke, držala, šestila, torbice in druga nosila za knjige, risalni papir, predloge za risanje, barve, čopiče, ovi-jalni papir, pušice, ravnila, notese v vseh velikostih in cenah, svete podobice, zbornike za razglednice, spominske knjige itd. po jakò znižanih cenah.

K prijaznemu obisku vabi z odličnim spoštovanjem

Fr. Iglič trgovec s papirjem in galanterijskim blagom ter akcidenčni tiskarnar v Ljubljani, Glavni trg 11, filialka Židovske ulice 4.

V Ljubljani, meseca julija 1905.

2119-13

Plüss-Staufer-jev klej neprekosljiv za lepljenje strti predmetov.

Naprodaj ima Fran Kollmann v
Ljubljani. 696-16

Ti

ne dobiš za gojitev kože, osobito
za odstranitev peg in za doseg
nežne polti (boljšega in uspešnej-
šega zdravilnega mila, nego je pre-
izkušeno

Bergmannovo lilično mlečnato milo
(znamka 2 škrata)

Bergmann & Co., Dečim ob Labi.

Prodajajo kos po 20 v.:

J. Wutscherja nasl. V. Schiffer,
drogerija Anton Kanc in Oto
Fetich-Frankheim v Ljubljani.

2 930-14

Pravkar izšlo:

Janez Trdina.

Verske bajke, stare in nove.
Bajke in povesti o Gorjancih.

Zbranih spisov knjiga 2. 23-112

Ko je bil začel Trdina v 1. letniku
„Ljubljanskega Zvonca“ 1. 1881. priob-
čevati svoje bajke in povesti, je ostrmel
slovenski svet nad bogato zakladnico
domišljije naroda, bivajočega ob do-
lenjskih Gorjancih, začudil pa se je
tudi nad obliko, v kakršni jih je pi-
satelj podajal. Snov, slog, jezik, vse
je bilo pristno narodno. Nabirajoč
narodno blago in priobčujoč ga šir-
šemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam.
Trdinove spise priporočamo z
mirno vestjo kot najlepši književni
dar, in sicer:

„Bahovi huzarji in Iliri“

broš. 3 K, s poštino 3 K 20 v.

eleg. vez. 4 K 50 h, s poštino 4 K 70 h.

Verske bajke in Bajke in

povesti o Gorjancih. I.

broš. 2 K, s poštino 2 K 10 h.

eleg. vez. 3 K 20 h, s poštino 3 K 40 h.

Dobiva se v založništvu

Lav. Schwentnerja

v Ljubljani

Prešernove ulice 3.

Ohranitev zdravega ŽELODCA

tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
navi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega na-
prta. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in uspeš-
nih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zba-
jajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko od-
vajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani
znane naslednje nezmernosti, slabe diete, prebila-
jenja in zoprnega naprtja, n. pr. gorečico, na-
penjanje, nezmerno tvorbo kislin ter krče je
dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B.
FRAGNERJA v PRAGU.

SVARILO!

Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,

o. in kr. dvornega dobav-
„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.
Proti vpošiljavi K 256 se pošlje ve-
lika steklenica in za K 150 mala ste-
klenica na vse postaje avstro-ogerske
monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih:
G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-
b. detschlager, J. Mayr. 2678-23

INDRA TEA

najboljši čaj na svetu.

Dobi se povsod.

Indra Tea Import Company, Triest.

3°33-3

Kdor je vajen piti kakao, naj
v svoj prid poizkusi novo vrsto

Ivana Hoffa

KANDOL-KAKAO

ki zaradi svoje neznatne toščiča-
tosti nemoti prebavljanja, ampak
je jako lahko prebaven.

Kandol-kakao

ima mimo vseh drugih
kakaovskih vrst vrhunskega to
odločilno prednost, da je ob
najboljšem okusu

dokaj cenejši in zaradi zdru-
žitve s sladom tudi jako
redilen.

Kdor poizkusi Kandol-kakao, ga rabi trajno.

Zavoji po 1/4 kg 90 vln.

> 1/3 > 50 >

Pristno samo v zavojih z levo znamko.

se dobivajo
v vseh trgovinah
s specerijskim in
kolonialnim
blagom.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, ko-
munalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev
in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Zamenjava in ekskomptuje

izrečane vrednostne papirje in
vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje

Ekskompt in inkasse menic.

Rezervni zaklad K 200.000.—

Daje prodajne na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi.

vojaške ženitninske kavelje.

Borzná naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od
dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Dobra kuharica

je izšla **Minka Vasičeva** je izšla
v založništvu Lavoslava Schwentnerja v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obsega na 576 straneh več nego 1300 receptov
za pripravljanje zajokusnejših jedi domače in tuje kuhe,
ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v
platno vezano.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjakega
stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega
jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih ku-
harskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna
osposodnja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego
znane nemške kuharske knjige.

60-39

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime
„SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Dobiva se povsod!

Ustje (Češko)

Juri Schicht

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje (Češko)